

တၢ်အိၣ်မူအကျိၤအကျဲတဖၣ်၊ ကျဲလၢ ပူၤဖျဲးတ့ၢ်လၢ တၢ်ကိတၢ်ခဲ

ပုၤထူလံၤဖိအတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဘၣ်ယးဒီး အစံၢ်အပွဲၤ၊ အတီၣ်ခိၣ်ကဝီၤဒီး အတၢ်အိၣ်တၢ်ယၢၤတဖၣ်

ပုၤထူးထီၣ်

အုၣ်ပုၤထူလံၤဖိကရူၢ် (AIPP)

၂၀၁၅

“ တၢ်အိၣ်မူအကျိၤအကျဲတဖၣ်၊ ကျဲလၢ ပှၤဖျဲးတၢ်လၢ တၢ်ကီၤတၢ်ခဲ ”

ပှၤထူလံၤဖိအတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဘၣ်ဃးဒီး အစံၢ်အပျဲၤ၊ အဟီၣ်ခိၣ်ကဝီၤဒီး အတၢ်အိၣ်တၢ်ယၢၤတဖၣ်

လၢဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘၣ်န့ၣ် ပှၤထူလံၤဖိတဖၣ် အနီၣ်ဂံၢ်အိၣ်ဝဲဒၣ် ၃၅၀ ကကွဲၢ်ဘျဲၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤအိၣ်ဝဲဒၣ် ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘၣ် ပှၤကညီအနီၣ်ဂံၢ် ဘျးကယၤယဲၢ် ယၣ်ယၣ်န့ၣ်လီၤ. ပှၤလၢ အဖျိၣ်အယၢ်တဖၣ်အကျိၤ ၁၅% န့ၣ် မ့ၢ်ဝဲဒၣ်ကလုၣ်ဒုၣ်ထၢ အိၣ်ဆိးအလီၢ်အကျဲ ဒီးတၢ်တယၢ်အီၤလီၤ.

အ့ၣ်အံၤမ့ၢ်ဝဲဒၣ် ပှၤထူလံၤဖိတဖၣ် အိၣ်ဆိးအလီၢ်အကျဲဒီး ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘၣ်ပှၤကလုၣ်ဒုၣ်ထၢ ခံပူၤပူ (၂၆၀ ကကွဲၢ်ယၣ်ယၣ်) အိၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ပှၤထူလံၤဖိလၢ အိၣ်လၢအ့ၣ်တဖၣ် အိၣ်ဒီး အဝဲသ့ၣ်အလုၢ်အလၢ၊ အထူသန့၊ လီၤဆိဒၣ် ဟီၣ်ခိၣ်အတၢ်စူး ကါ၊ တၢ်ဒီးလဲၤဒီး စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်တဖၣ်န့ၣ် ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢ တၢ်ဆၢကတီၢ် အတၢ်လဲၤခီဖျိ အဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ. အလုၢ်အလၢလၢ အိၣ်ပၣ်စၢၤလၢ အပှၤကွံၣ်တဖၣ်န့ၣ် ဘၣ်တၢ်စူးကါအီၤတုၤလၢ မ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤန့ၣ်လီၤ. ပှၤထူလံၤဖိတဖၣ် အတၢ်စူးကါဟီၣ်ခိၣ် အလုၢ်အလၢအထူသန့အံၤ အခိၣ်တယၢ်မ့ၢ် ကမျၢၢ်ဒီး ဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ကျဲၤကတဲၣ်ကတီၢ်အီၤလၢ တၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမူအတၢ်လိၣ်တဖၣ်ဒီး ကမျၢၢ် အတၢ်ကရၢကရိ အတၢ်ဖဲးတၢ်မၤ အတၢ်အိၣ်သးအဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ထီၣ်ရီၤ၊ ခွဲးယၢ်ဘၣ်ထွဲတၢ်စူးကါဒီးတၢ်သ့ၣ်ကျဲၤကတဲၣ်ကတီၢ် ဟီၣ် ခိၣ် ဒီးတၢ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်အံၤ အါတက့ၢ် ကမျၢၢ်တဖၣ်ပၣ်ဖျိၣ်ကျဲၤဘၣ်က့ၤအီၤလၢ တၢ်သိၣ်တၢ်သိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဟ့ၣ်ဝဲတၢ် အခွဲးပှၤသိးသိး ဆူကရၢဖိအိၣ်လၢပှၤတဖၣ်အပှၤတဖၣ် ကဒီးန့ၢ်ဘၣ်ဝဲစုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ် အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အိၣ်တၢ်ယၢၤအနီၣ်ကစၢ်ခွဲးယၢ် ဘၣ်ဃးတၢ်စုလီၢ် ခိၣ်ခိၣ်ဒီး တၢ်ဒုးလဲၢ်ထီၣ်ဟီၣ်ခိၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ် ဒီးသန့ထီၣ်အသးလၢ ဟီၣ်ခိၣ်အတၢ်အိၣ်သးန့ၣ်ဆၢၣ် မ့ၢ်တမ့ၢ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ် အတၢ်အိၣ် သးအဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ခွဲးယၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ စိၣ်ခိၣ်ဟ့ၣ်နီၤအီၤ ဆူစိၤတစိၤဘၣ်တစိၤန့ၣ်သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ထထံၣ်ဘၣ်စ့ၢ်ကီး နီၢ် တဂၤမ့ၢ်ဂ့ၤ ပှၤတဒုၣ်ထၢ မ့ၢ်ဂ့ၤ ပှၤတဂၤမ့ၢ်ဂ့ၤ အတၢ်သဘံၣ်ဘၣ်ဘၣ်ဃးဒီး တၢ်စူးကါဟီၣ်ခိၣ်အကျဲအဂီၢ် အကလုၣ်ကလုၣ်ဒီး ဟီၣ်ခိၣ်ကစၢ်အတၢ်ပၤ အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ အကလုၣ်ကလုၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ပၣ်ပနီၣ်၊ တၢ်ဒီးသဒါဒီး တၢ်မၤလၢပှၤကျဲၤ ပှၤထူလံၤဖိတဖၣ် အဟီၣ်ခိၣ်လီၢ်ကဝီၤ၊ တၢ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်ခွဲးယၢ်တဖၣ်န့ၣ် တမ့ၢ်ထဲလၢ တၢ်ဂၤကျဲၤ ကွဲၢ်ဂီၤ အတၢ်အိၣ်ဖျိဘၣ်. မ့ၢ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢ ကအိၣ်ဂၢ်ဆိးကျဲၤဒီး ကအိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ ဟီၣ်မ့ၢ်တၢ်ပၤ အဂီၢ်စ့ၢ်ကီး ဆိကမိၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ထံကီၢ်ကဘၣ်အိၣ်ဒီး တၢ်ပၣ်ကဲမ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွံၣ် တၢ်ရူလိၣ်မၤသကိးတၢ်၊ တၢ်ဆဲးတၢ်လၢ ဒီးနီၢ်သး ဝုၢ်ကျိၤန့ၣ်လီၤ. အါန့ၢ် အန့ၣ်ကဘၣ်အိၣ်ဒီး ပၣ်ကဲအိၣ်အယိၣ် ဘၣ်ဃးပှၤထူလံၤဖိတဖၣ် အဟီၣ်ခိၣ်လီၢ်ကဝီၤ ဒီးအတၢ်စုလီၢ်ခိၣ် ခိၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. တကးဒီးဘၣ်အမဲၣ်ညါ တဘျီယီ ကဘၣ်အိၣ်ဒီး တၢ်ပၣ်လီၤတၢ်မၤလီၤတၢ်လီၤဆဲး ဘၣ်ဃး ဟီၣ်ခိၣ်, အနီၣ် ကစၢ်အခွဲးအယၢ်, စူးကဲအလုၢ်အလၢ အထူသန့တဖၣ် လၢကလုၣ်ဒုၣ်ထၢတဖၣ် အတၢ်ဂ့ၤထီၣ်ပသီထီၣ် အတၢ်အိၣ်မ့ၢ်အိၣ်ခ့ၣ်၊ အတၢ်ဘံၣ်တၢ်ဘၢ အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ထူးထီၣ်ရၤလီၤအံၤဘၣ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤလၢ ဆွဲးဒုၣ်ထံကီၢ်ဒီးဘၣ်တၢ်ဂ့ၤထီၣ်ပသီထီၣ်ခိၣ်ပရူၣ်ရၢၣ် အ့ၣ်က့ၣ်ဆံၣ်ဒီး (တာမာလ်ပိုၣ်းစံ) တၢ်နၢ်ကရၢန့ၣ်လီၤ။

AIPP also acknowledges the continuing support of its core donors

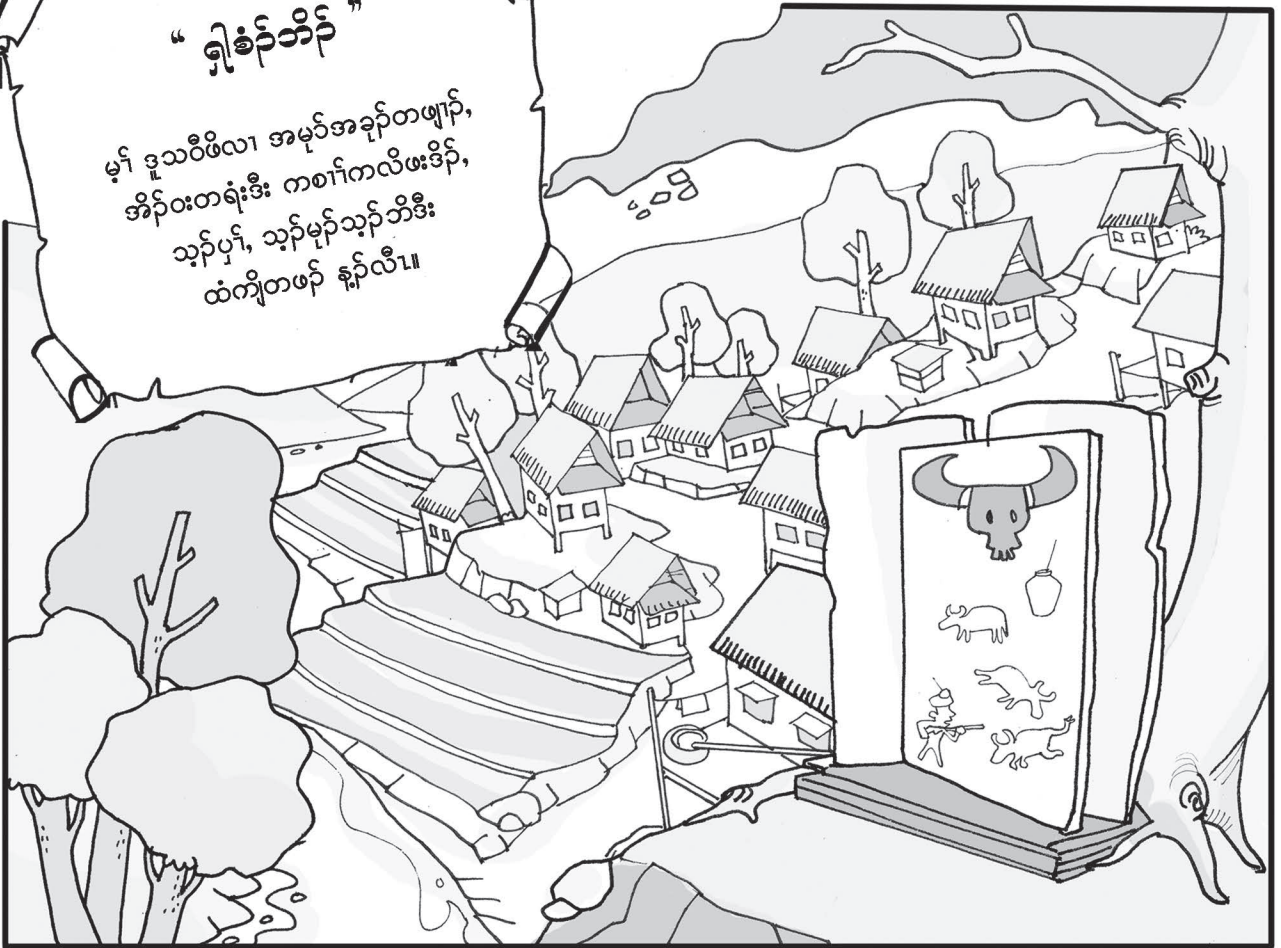
Editor : Luchie Maranan
Script : Aung Kyaw Soe
: Joan Carling
: Robeliza Halip

Illustrations and Layout Design: Salai Suanpi

Disclaimer: The contents of this comic book are the sole responsibility of Asia Indigenous Peoples Pact (AIPP) and can under no circumstances be regarded as reflecting the position of any donor mentioned above

“ ရှုခင်အိပ် ”

မှန် ဒုသဝီဖိလာ အမှန်အချက်တဖျာန်၊
အိပ်ဝေးတရံးဒီး ကစာင်ကလိဖေးဒိန်၊
သုန်ပွာ်, သုန်မှန်သုန်ဘိဒီး
ထံကျိတဖန် နှုန်လီ။

ဘဉ်တဟါ, ဖဲပှာ.သးပှာ်တဖန် . . . ဆုန်နီ.ဆူးမှန်အူဒီး
အီထံချီအခါ . . . ဖိသဉ်တဖန်
ပှာ်လိင်ကွဲဒဉ်လာ တာ်ကပိင်ကဟါ နှုန်လီ။

တၢ်ဘျးယသးလံ . . .

ပကလဲၤတဲဘၣ် . . .
သးပှၢ်တဖၣ် လၢ ကတဲန့ၢ်ပှၢ်
တၢ်တဲဖိတယှၢ်ဘီၣ်

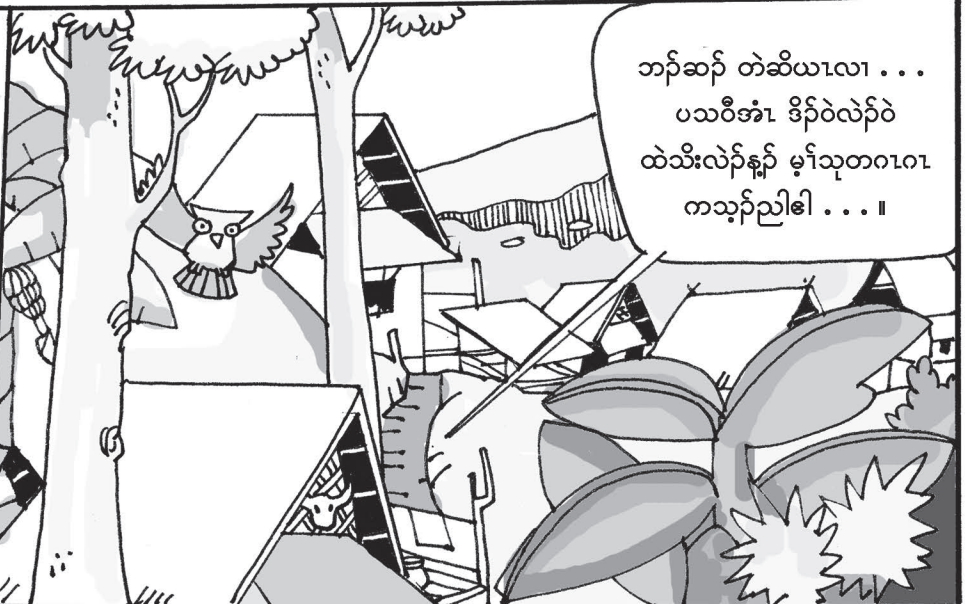
မ့ၢ် . . .
ဂ့ၤလံ။

ဖါတၢ်သ့ၣ်ဒၢ၊ . . .
ဝံသးစူၤ တဲန့ၢ်ပှၢ်
တၢ်တဲဖိ တယှၢ်မိၤ။

ဂ့ၤလံ . . . ယကတဲန့ၢ်သ့
တၢ်တဲလၢ အဘၣ်ယးဒီး
ပဒူသဝီဖိ အဂ့ၢ်လီၤ။

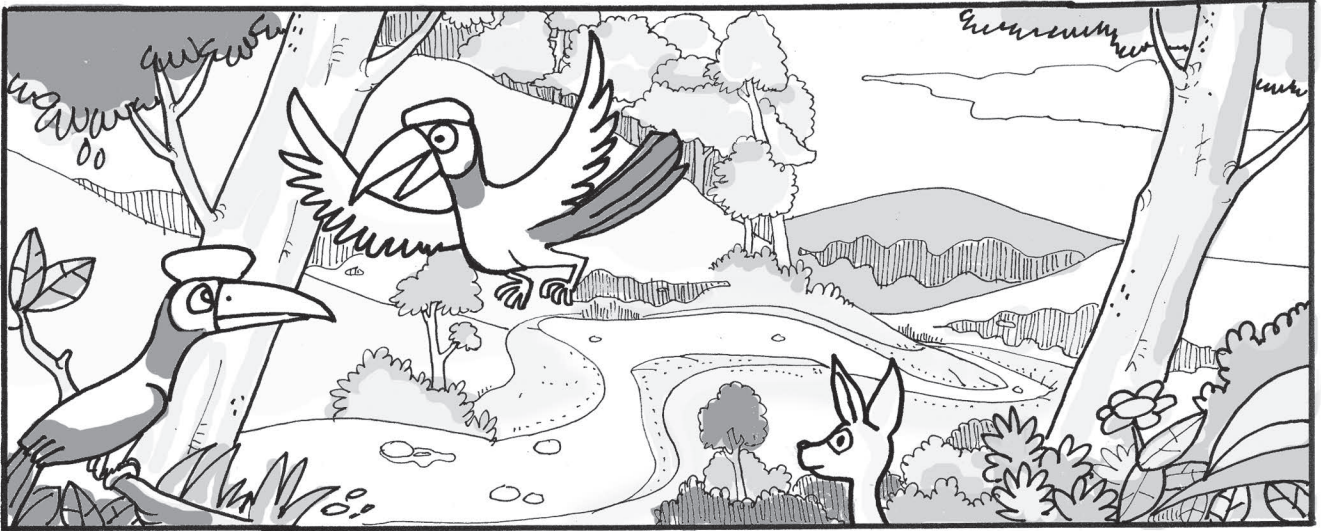
ဘၣ်ဆၣ် တဲဆိယၤလၢ . . .
ပသဝီအံၤ ဒိၣ်ဝဲလဲၣ်ဝဲ
ထဲသီးလဲၣ်န့ၣ် မ့ၢ်သ့တၢၤဂၤ
ကသ့ၣ်ညါဒါ . . . ။

ယဆိကမိန် ထံကျိတဘိအံၤမ့ၢ်
ပသဝီအဆားဝး လၢ ...
ကလံၤထံးကပၤလီၤ ...

တၢ်အဆားအံၤမ့ၢ် တၢ်အဆား
လၢ အဒူးလီၤဖးပုၤဒီး ...
သဝီ “ယုၣ်ရၢ” လီၤ။

မ့ၢ်လီၤ “စီၤအဲၣ်လီၤလး” ... ထံကျိလၢ
အအိၣ်လၢကလံၤထံးန့ၣ် မ့ၢ်ပသဝီအဆား
လၢ ကလံးထံး တကပၤလီၤ ...

ပစံၣ်ပျီလၢ ပထံၣ်ဘၣ်အိၣ်လၢ
အအိၣ်လၢ မ့ၢ်ထီၣ်တကပၤ
ဒီး ကွံမ့ၢ်ကစၢၤကလံၤ လၢ ...
အအိၣ်လၢ ကလံးထံး တကပၤအံၤ
မ့ၢ်စ့ၢ်ကီးပသဝီ အဆားတဖၣ်လီၤ။

လာသူကျါ မှ်ပှါအိၣ်တဂါတလါ . . .
 တတဲပှ်း ပသဝီဖိတဖၣ်လုၣ်အိၣ်အသးသမူ
 ဒ်လဲၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်အိၣ်ဝဲဧါ။

ယပၣ်မှ်ပှါဒးတၢ်ဖိတဂါလါ . . .
 အဝဲလူၤယုဒး ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်လါ
 ပတအိၣ်ဘၣ် အိၣ်ဘၣ် အဂီၢ်လါ။
 အဝဲယုအိၣ်ညၣ်လါ . . .
 ကံ့မှ်ပှါ ခုၢ်ကီးလါ။

ဒ်ယသကိး အမိၢ်အပၢ်တဖၣ်
 အသိးလါ၊ ယမိၢ်ယပၢ်
 မှ်ပှါ ထူစံၣ်ဖိလါ . . .
 အဝဲသ့ၣ်ထူစံၣ်ထူပှါလါ
 စံၣ်ပျီပှါ ဒီးလါ . . . ခုးတဖၣ်
 အပှါန့ၣ်လါ။

ပထးအိၣ်ဘုအိၣ်
 တၢ်ဒီးတၢ်လၢၣ်တဖၣ် . . .
 လါအမှ်ဝၣ်ဘိၣ်ဒီး ကုၤတဖၣ်
 လါ . . . ပှါလၢကျါလါ။

ခဲအံၤဖိသ့ၣ်သ့ၣ်ဧၤ . . . ပှၤတဂၤဂၤ
 မ့ၢ်ဟဲၣ်တံးန့ၢ် ပစံၣ်ပျီ၊ ပခုး ဒီးပသ့ၣ်ပှၤ
 တဖၣ်၊ ဒီး မ့ၢ်တပျဲပလဲၤယုအိၣ်ညၣ် . . .
 မ့ၢ်တမ့ၢ် . . . မ့ၢ်မၤ ဟးဂီၤကွံၣ်ပထံၣ်ကျိ
 ဒီး ပကွံၣ်မ့ၢ်န့ၣ်မ့ၢ် သုကမၤဒ်လဲၣ်။

မ့ၢ်သုကဆိ ကမိၣ်တၢ် . . .
 ကမၤအသးဒီး ပှၤဒ်လဲၣ်။

တၢ်မ့ၢ်မၤအသးဒ်န့ၣ်ဒီး . . .
 ပသးဖိတဖၣ် . . . ဘၣ်လဲၤ
 ယုအိၣ်ယုအိၣ် ဖဲလဲၣ် . . . ။

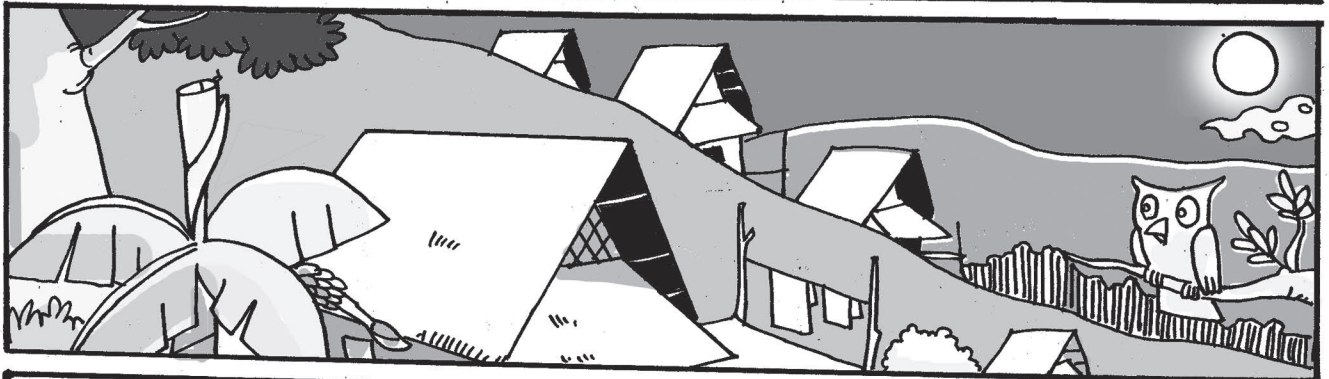
ခဲအံၤ . . . သုသ့ၣ်ညါဘၣ်လၢ ပစံၣ်ပျီ၊
 ပခုး၊ ပသ့ၣ်ပှၤ ဒီး ပထံၣ်ကျိတဖၣ် . . .
 အလုၢ်အပှၤဒ်ထဲလဲၣ်လံတမ့ၢ်ဘၣ်ဧၤ၊
 အအံၤတမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ် လၢအကါဒ်ထဲလၢ . . .
 ပကမၤအိၣ်မၤအိၣ် အဂီၢ်ဘၣ်၊ မ့ၢ်တခိ မ့ၢ်စ့ၢ်ကီး
 ပတၢ်ဆဲးတၢ်လၢ၊ ပတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ်၊
 ပဖံပဖုအလုၢ်အလုၢ် သကဲၣ်ပဝးတဖၣ်လီၤ။

တၢ်အံၤမ့ၢ်လၢ ပံၤပဖုလၢ ပျၢတဖၣ် . . .
ဒီးပဝဲ . . . ပဟၢယၢ် ပလီၢ်ပကျဲးအံၤ လၢ ပကပၤ။
ပသ့ၣ် ဒီး ပမဲၣ်ထံမဲၣ်နီတဖၣ် ဒ်သီး သးစၢ်လၢ
ခံၤတဖၣ် ကသ့အိၣ်မူမၤထွဲအံၤအဂီၢ်လီၤ။

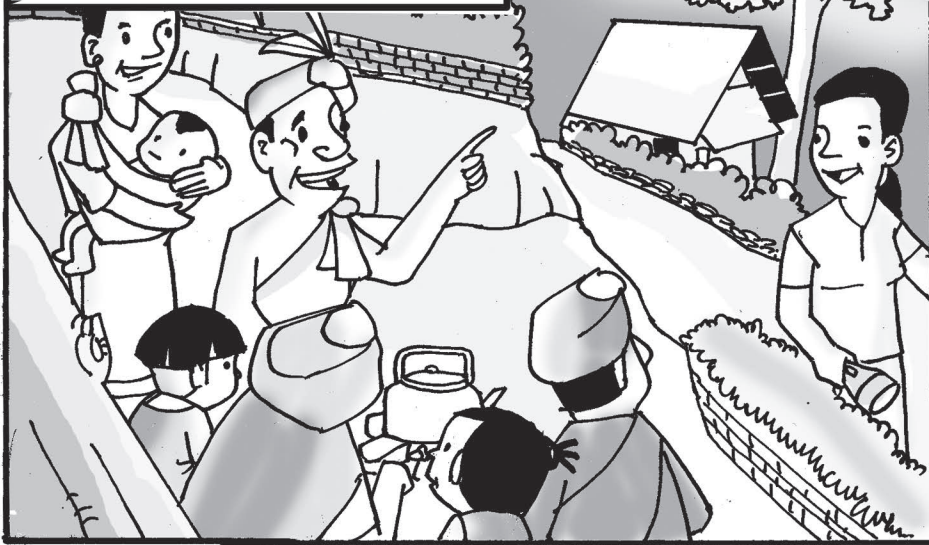
ခဲအံၤ . . . တၢ်ဆၢကတီၢ်တအိၣ်
လၢတၢ် . . . ခဲမ့ၢ်ဆုၣ်ပကလဲၤ
ဒူးန့ၣ်သ့ပလီၢ်ပကျဲးဝး ဒီး တဲဖျါန့ၢ်
သ့လၢ ပဟၢဆုၢ်အံၤကွၢ်ထွဲ ပဒူပသဝီအံၤ
ဒ်လဲၣ်အဂ့ၢ်လီၤ။

ဟ့ . . . နီၣ်အဲၣ်လၢပျဲး! ခဲအံၤပတဲဖျါဘၣ်
န့ၣ်ဒီး အသကိးတဖၣ်လၢ ပဒူသဝီအံၤ
ဒ်လဲၣ်အဂ့ၢ်လီၤ။ ဒီး ပပၣ်လီၤပသးလၢ
ပကလဲၤဒူးန့ၣ်အဝဲသ့ၣ် ဆူပသဝီပူၤအံၤဝးဝး
ဒ်သီးကသ့ၣ်ညါဘၣ် ပတၢ်အိၣ်မူအိၣ်ဝဲ။

ဒီး ပဘၣ်ပဟၢယၢ် ပတၢ်ပီးတၢ်လီ
တဖၣ် ဒ်လဲၣ် အဂ့ၢ်လီၤ . . .
နဲန့မ့ၢ် ပှၤသးစၢ်အခိၣ်အနၢ်တၢၤ
အယံ ခဲမ့ၢ်ဆုၣ် နကလဲၤပိၣ်မခဲဒဲးဧါ။

ဂ့ၤလဲ . . .
ယကလဲၤကိးယုၣ်
သးစၢ်တနီၤဒဲးလီၤ . . .
အဝဲသ့ၣ် ကမၤလိဘၣ်
တၢ်လၢ နအိၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ။

ဂုတဘီ . . . ဖိသပ်သုဂ်ဧ၊
ခဲမုာ်ဆုဂ်ဂီၤခိန့ၣ် ဟဲပပ်ဖျိဂ်
သုသးဖဲအံၤ၊
ဒီး တဘဂ်သးပုၤနီၣ်ဟဲစိၣ် . . .

သုမုၤဘိၣ်တဂုၤနီၣ်၊
ဘဂ်သုဂ်သုဂ် ပလဲၤတၢ်
ကယံၣ်ဝဲ ဒီတနံၤညါ
ယာ်ယာ်လီၤ။

မုာ်!
အတံ . . .

ဟ့ . . . “စီၤအဲၣ်လီၤလး” ၊
မၤချ့ချ့ . . . ပကလဲၤ
ဘုယာ် တကွဲလုာ်တဘီ။

ပကဘဂ် ဘိၣ် ပမုၤဘိၣ်လၢ
. . . ပတၢ်လဲၤတနံၤအံၤ
အဂီၢ်ဒီး။

ပလဲၤသုလံ . . . ဝဲာ်မုာ်ဒါ
ယဘိာ်ယာ်မုာ် ဘိာ်လာ
မုာ်ဆါ အတၢ်အိာ်အဂီၢ်ဝံၤလဲၤ။

ဝုၤလံ . . .
ပကလဲၤ။

မုာ် သုဝံၤဒဲၤလာ်လံၤဒါ . . .
အဆိကတၢ် ပကလဲၤဆူ . . .
ကစၢ် လၢ အအိာ်လာ
သဝီကလံၤ စိးတကပၤလီၤ။

မုာ် !
ဝုၤလံ . . .
ပကလဲၤ။

ဝုၤလံ . . . အခဲအံၤ
ပအိာ်လာ သဝီအကလံၤစိး
အဆါ တကပၤလဲၤ . . .

တိန်ခိန်လီၢ် . . . ဒီး သုာ်ပုၢ်လၢ အအိၣ်လၢ
 ကစၢၢ်ဒီးခိၣ် အထီကတၢၢ်အံၤ
 မ့ၢ်ဝဲတၢ် လီၢ်စီဆံ့လၢ ပပံၤအီၤ . . .
 ဒ် တၢ်စူၢ်တၢ်န့ၢ်အိၣ်ဝဲအသိး န့ၣ်လီၤ။

တၢ်လီၢ်အံၤ . . . မ့ၢ်ဝဲတၢ်လီၢ်လၢ
 ပဘျုးသကိးဘါသကိးတၢ် ဒီး ပုၤကလုာ်
 ဂၤလၢ . . . သဝီအိၣ်ဘူးဒီးပုၤတဖၣ်
 ဒ်ပတၢ်စူၢ်တၢ်န့ၢ်အိၣ်ဝဲ အသိး . . . ဒ်သိး
 တၢ်ဝဲတၢ်ကလၢ တဖၣ် ကအံးထွဲကွၢ်ထွဲ
 ပုၤလၢ ပဝဲနီၣ်တဂၤဘၣ်တဂၤ ဒီး . . .

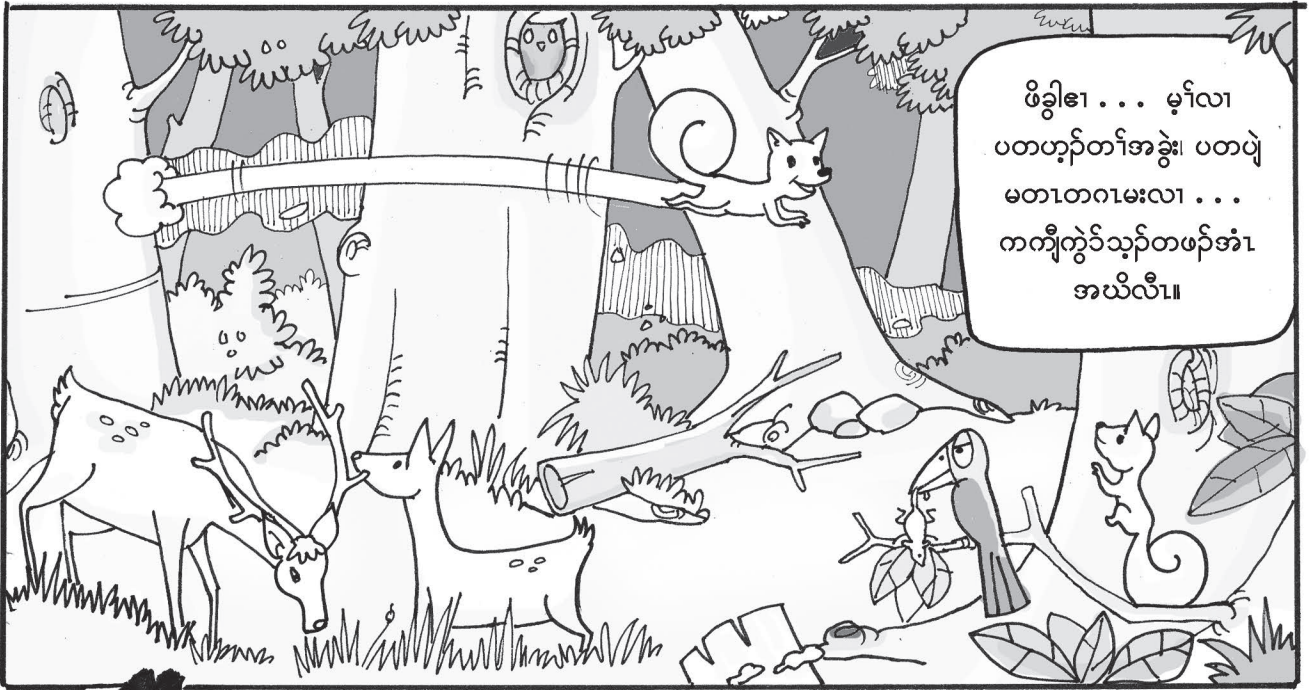

. . . ပဒူသဝီ ကဘၣ်မုာ်ဘၣ်ခုၣ်
 အဂီၢ်လီၤ။ ပဖံပဖု ဒီး ပဘူးပတၢ်
 လၢ အသံတဖၣ် ပခူၣ်လီၤအီၤဖဲ
 တၢ်လီၢ်အံၤလီၤ။ . . .

ဖုဒၢ . . . ဘၣ်မနုၤလၢ
 တၢ်လီၢ်စီဆံ့အံၤ သုာ်တဖၣ်
 . . .
 ဘၣ်ခိၣ်ထဲသိးအံၤလျါလဲၣ်။

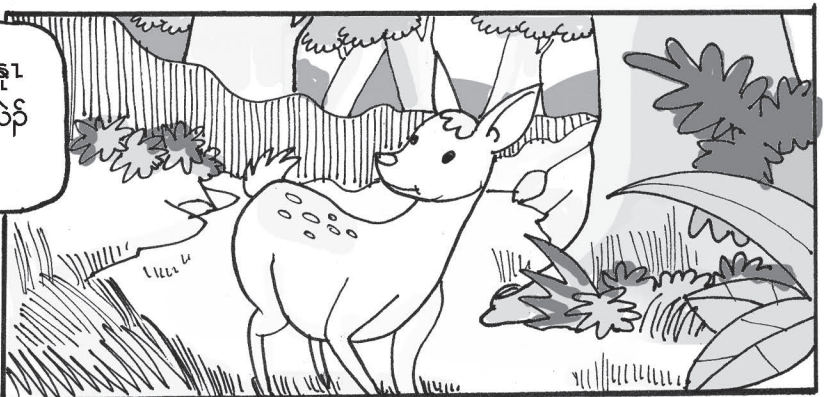

ဖိခွါနီ... မှ်လါ
ပတဟ့ၣ်တၢ်အခွဲ၊ ပတယဲ
မတၢတဂၢမးလါ...
ကကျီကွဲၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ
အယိလီၤ။

ဘၣ်မနုၤ
အယိလဲၣ်
...

မှ်တၢ်လီၢ်လါ... ထံလၢပအီအီၤ၊ စးထီၣ်ကဲထီၣ်ဝဲဒၣ် အလီၢ်...
ဒီး မှ်လါ ပထံပဖုတဖၣ် ဒီး... ပုၤဒုၤသဝီဖိတဖၣ် အကလၢအိၣ်ဝဲ
အလီၢ်အယိ န့ၣ်လီၤ။

ပမ္းပျံ့ပျံ့တူတူသုဉ်တဖဉ် လၢ
 ပျံးအံၤဒီး ထံတဖဉ် ကယုထီ
 ကွံဒီး တၢ်လီၤလၢ
 တၢ်ဝံတၢ်ကလၢတဖဉ်
 အအိၣ်ဝဲအဂီၢ်တအိၣ်လၢတဘၣ်
 အယံလီၤ။ . . .

ဖါတံၣ် ကံဒိၣ်
 . . .
 နမၤတၢ်မနုၤလဲၣ်။

ယသါကစၢယၢ်
 ယဖိအိၣ်ဖျၢၣ်သီဖိ အဒုပျံၤလၢ . . .
 သုဉ်ဖးဒိၣ်အံၤ အလီၤလီၤ။

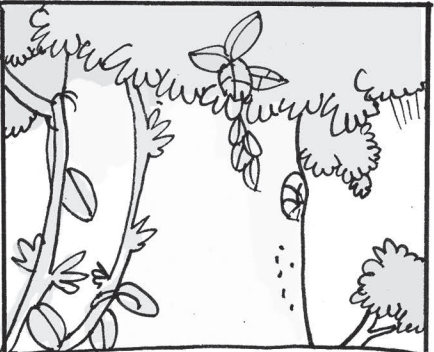
မ့ၢ် နတဲဘၣ် ဖိသုဉ်တဖဉ်အံၤလၢ
 . . . ဘၣ်မနုၤ နဘၣ်မၤဒ်န့ၣ်
 အဂ့ၢ်တစဲး ကသုဒါ။

မှ်...
သုဝဲလီ။

ဖိသုာ်သုာ်ဒါ... သုထံာ်သုာ်မှ်ဖးဒိာ်ဝဲန့ာ်
တမှ်နဲာ်... သုာ်အံာ် မှ် ယဝဲယတလာ
အသုာ်လီ။ ယဝဲာ်စာယာ် ယဒုပုံ၊ဖဲ
ယအိာ်ဖျဲာ်အခါ လာ... သုာ်ဖးဒိာ်အံာ်
အလီလီ။

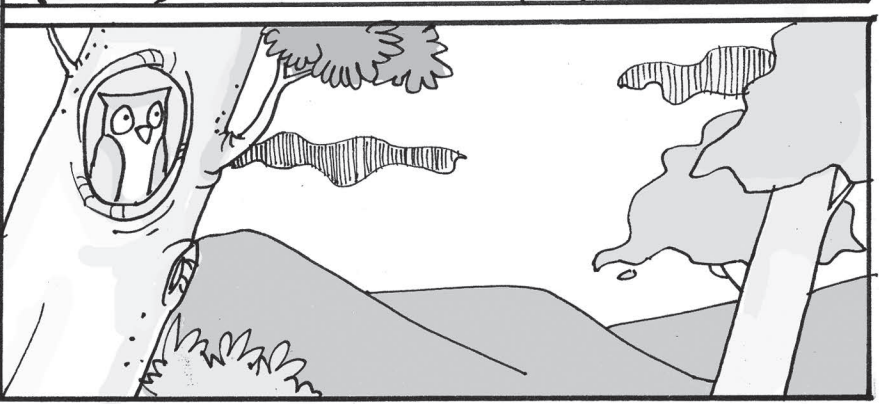

... ဒီးသုာ်အံာ်အယိလီ။
သုဝဲစ့ာ်ကီး သုအိာ် ဒီးသုဒုပုံ၊
အသုာ်တီးဂးဒီးလီ...

ပစာယာ်ပဒုပုံ၊လာ သုာ်အလီ၊
မှ်လာ... ပနာ်လာ ပမှ်မာ
ဒိအံာ်ဒီး ဖိသုာ်ကဒိာ်ထီာ်
အဂံာ်အဘါ ကဆူာ်ထီာ် ထဲသီး...
ဒီးသုာ်အံာ်အယိလီ။

...
သုမှ်ဒိာ်ထီာ် တဖဲဒီး
သုပာ်ကဒုးနဲာ် သုလာ...
သုဝဲကလာ အသုာ်လီ။

တံခါ . . . ပုၤတၢၢ်ဂၤမ့ၢ်
ဟဲၣ်ကျိၤလီၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤဒီး
...

ပကမၤ ဒ်လဲၣ်။
...

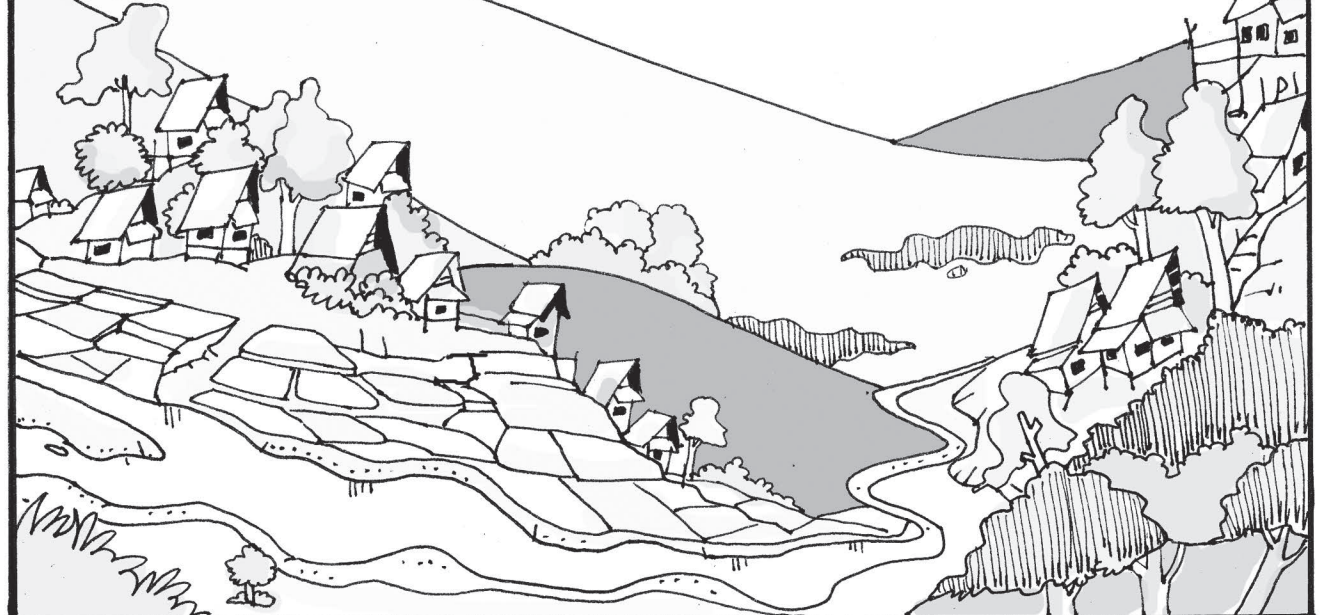

ပအိုၣ်ဒီး တၢ်သိၣ်တၢ်ဘျၢ . . .
ဘၣ်ဃးဒီး တၢ်လာပမၤသ့
ဒီး . . . တၢ်လာ ပမၤတသ့
တဖၣ်လာ . . . သ့ၣ်ပုၤစီဆုံ
အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ။

ပဒူပသဝီဖိဒီး ပဒူသဝီအိၣ်လာ
ပဃၢၤတဖၣ်စ့ၢ်ကီး . . . လူၤပိၣ်ထွဲ
မၤထွဲ ဒ် တၢ်သိၣ်တၢ်ဘျၢ အိၣ်ဝဲ
အသိးန့ၣ်လီၤ။

ပအိုၣ်ဒီး ပကမံးတံၣ်တဖုၤ လၢ . . . သ့ၣ်ပုၤစီဆုံအံၤ အတၢ်ကဟုၣ်ကယၢ်အဂီၢ်
လၢ အကကွၢ်ထွဲမ့ၢ် ပုၤလူၤပိၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်ဘျၢအံၤဒါ။ တလူၤဝဲဒၣ်ဒါ အဂီၢ်လီၤ။

နတ်ဖျါနဲ့ပုလဲ၊ တၢ်သိၣ်တၢ်ဘျၢတဖၣ်
မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်၊ ဒီးပုလဲ၊ အဘၣ်တၢ်
ယုထၢအီၤလၢ . . . ကမံတံၤတဖၣ်အံၤ
မ့ၢ်မတၤတဖၣ်လဲၣ်န့ၣ် သ့ဝဲဧါ။

ကမံးတံၣ်ဘၣ်တၢ်ဒုးကဲထီၣ်အီၤလၢ . . .
ဒူသဝီ ဖိတဖၣ်၊ ပုၤသ့ၣ်ကုသးပုၤတဖၣ်၊
ပုၤပိၣ်မုၢ်ပိၣ်မၤ၊ ဒီးပုၤသးစၢ်ခိၣ်န့ၢ်တဖၣ်
အိၣ်ဝဲလၢ ဒူသဝီ ခံဖျၢၣ်လိၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ။

တၢ်သိၣ်တၢ်ဘျၢ
အခိၣ်ထံးတဘီမ့ၢ် . . . တၢ်တဟ့ၣ်
တၢ်ခွဲးတၢ်ပျဲလၢ . . .
ကကျိသ့ၣ် အခိၣ်တဖၣ်လၢ
ပုၤပုၤဘၣ်။

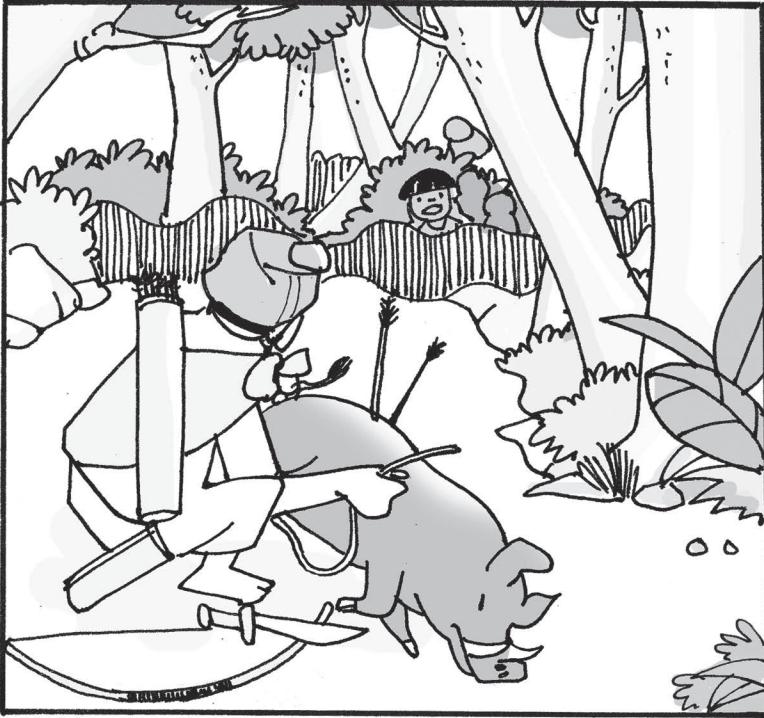
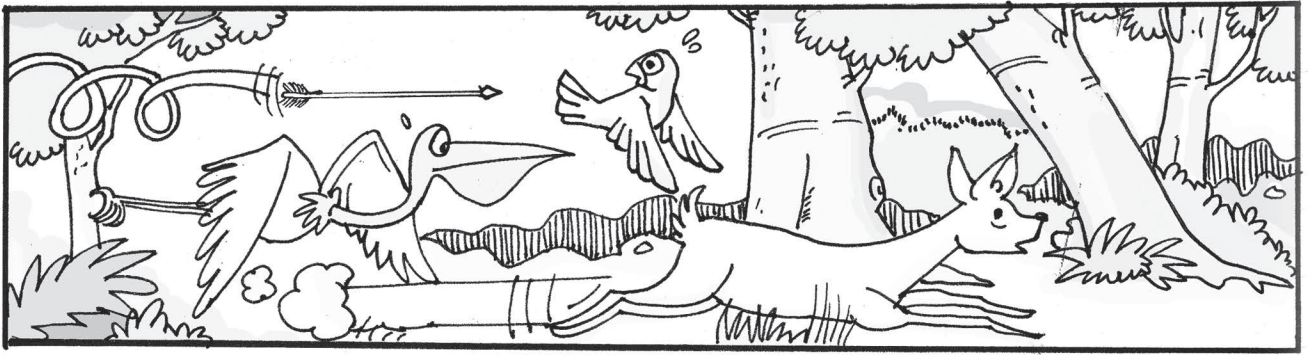
ဘၣ်မနုၤအယိလဲၣ်န့ၣ်
. . .
သုသ့ၣ်ညါလံတမ့ၢ်ခဲၣ်။

ခံဘိတဘီမ့ၢ် ထဲဒၣ်သ့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဘိဒီး
သ့ၣ်လၢၣ်ဝၣ်လၢၣ် လၢပုၤသ့ၣ်အီၤလၢ
ကသံၣ်ဖျိၣ်၊ ကသီဖျိၣ် . . .
အဂီၢ်ဧါန့ၣ် ပုၤဟံးန့ၢ်သ့လၢ
ပုၤလၢကျိအံၤန့ၣ်လီၤ။

သၢမံၤတမံၤ . . .
မ့ၢ်တၢ်ဘၣ်ထွဲဒီး ပုၤလူၤခး
ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိန့ၣ်လီၤ။

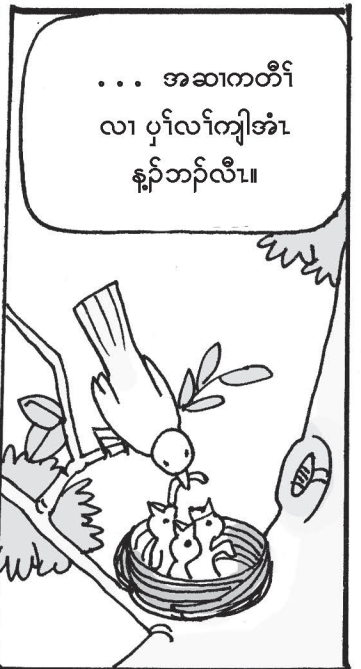

ပုၤဒဲးတၢ်ဖိတဖၣ် . . .
တဘၣ်လူၤဒဲး ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိ
ဖဲ . . . အဖုံလီၤ အဆၢကတီၢ်
ဒီးဖဲ အအိၣ်ဒီး . . .
အဟူးအသး အဆၢကတီၢ်
န့ၣ်ဘၣ်လီၤ။ . . .

ပုၤတဘၣ်မၤသဲ ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိ
လၢ . . . အဆံးဒီး အီၣ်န့ၣ်
. . .

. . . အဆၢကတီၢ်
လၢ ပုၤလၢ်ကျါအံၤ
န့ၣ်ဘၣ်လီၤ။

ခဲအံၤ . . . ပသုၣ်ညါလံလၢ
သ့ၣ်ပုၤဖိဆဲၣ် မ့ၢ်တၢ်အကါ
ဒိၣ်လၢ ကလုၣ်ဂၤလၢ
ပဒူသဝီအခိၣ်အယၢၤဒီး . . .

. . . လၢပဒူသဝီ
အဝီၢ် ထဲသိးလဲၣ်လံၤ။

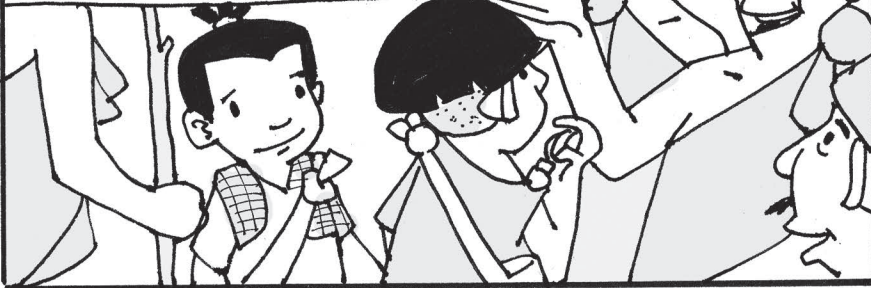

မ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဝဲ အဂၤတမံၤမံၤလၢ
ပကသူသကိးဒီး . . . ကလုၣ်ဂၤ
အိၣ်လၢ ပဒူသဝီအခိၣ်အယၢၤတဖၣ်
အိၣ်တမံၤမံၤဒ်စါ။

အိၣ်ဝဲလီၤ ဖိမုၢ်ဒါ . . . ထံကျိ
ယွၤလီၤလၢ . . . ပကလံၤစိးဒီး
ကွံမ့ၢ် အိၣ်လၢ မ့ၢ်န့ၣ်တပၤန့ၣ်
မ့ၢ်ပသူသကိးဒီး သဝီလၢ . . .
အအိၣ်လၢပယၢၤ
တဖၣ်လီၤ။

တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ပသူသကိး . . .
အိၣ်ဒီး ကလုာ်ဂၤလၢ အိၣ်လၢ ဒူသဝီ
ခိၣ်ယၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ။

မ့ၢ်ဒ်န့ၣ်ဒီး . . . တၢ်သိၣ်တၢ်သီ
တၢ်ဘျၢ ကအိၣ်လၢ အဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်
စ့ၢ်ကိးလီၤသ့ၣ်။

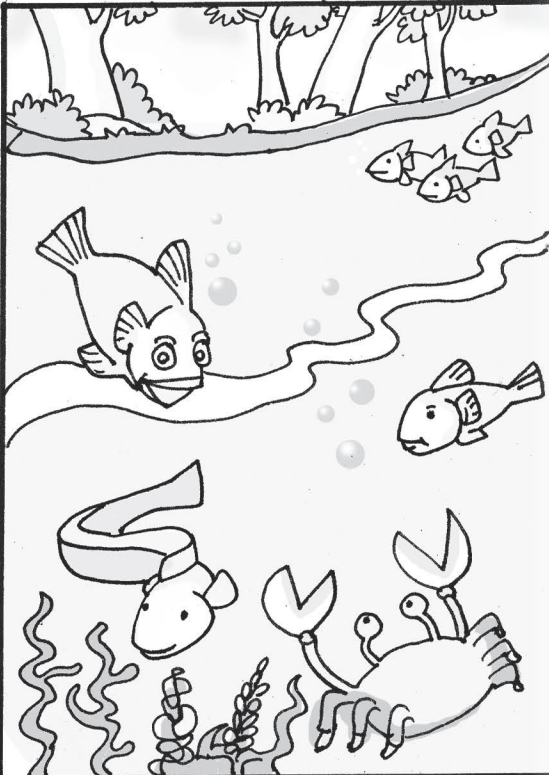
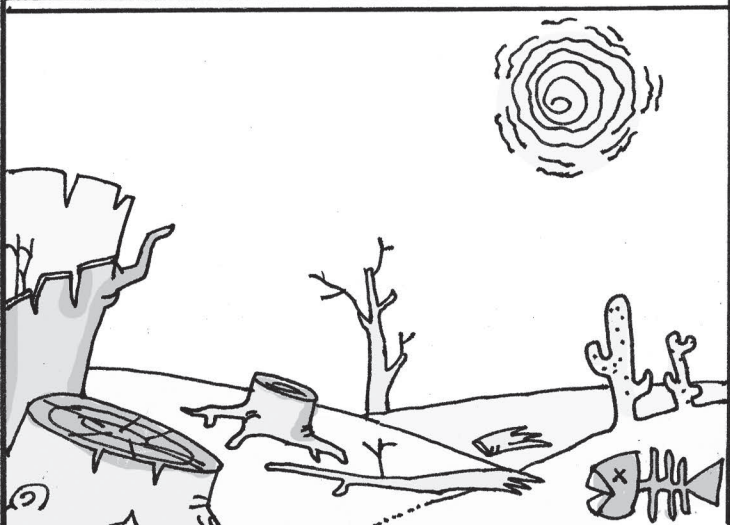
မ့ၢ် . . .
အိၣ်ဝဲဒၣ်လီၤ။

အဒိ . . . ဒူဖိသဝီဖိတဖၣ်
ကဘၣ်တခွဲညါ၊ ထဲဒၣ် ဒ် . . .
မိၢ်လုာ်ပၢ်လၢ်အကျဲအသိး
ဒ်သိး ပကမၤအိၣ်မၤအိၣ်ဘၣ်
အံၤတစိၤသး အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ။

တၢ်ကိၢ်ခါအဆၢကတီၢ်န့ၣ် . . . ပုၤ တဘၣ်တခွဲထီၣ်ကဒါက့ၤဆူ
ထံကျိးထးခိဘၣ်၊ . . . မ့ၢ်လၢ ညၣ်တဖၣ် ဒ်လီၤဝဲဒၣ်
အကတီၢ်အယံလီၤ။

ပကလဲလီသကိးဆူ
သုဂ်ပုဂ်လၢ . . .
တၢ်ဟံကီၤအီၤ
အအိၣ်လီၤ။

အအံၤ မ့ၢ်ဝဲသုဂ်ပုဂ်လၢ
တၢ်ဟံကီၤအီၤလၢ . . .
အဘၣ်ထွဲဒီး ပဒုသဝီန့ၣ်လီၤ။

. . . ပုဂ်ပူၤဒီး တၢ်ကျိသုဂ်
ထဲဒၣ်လၢ ဒုသဝီလၢ . . .
တၢ်သ့ၣ်ထီၣ် တဖၣ်အဂီၢ်
လၢသုဂ်ပုဂ်လၢ . . .
ပပံကီၤယၢ်အီၤ
အံၤလီၤ။

ဒုသဝီဖိတဖၣ် မ့ၢ်ကျိဒီး
ဆါအိၣ်သုဂ်လၢ ပုဂ်လၢကျါ
လၢ ပုၤဟံကီၤအီၤန့ၣ်
ပကမၤဒ်လဲၣ်

ပပၤယၢ်သုဂ်ပုဂ်တဖၣ်အံၤလၢ သ့ၣ်စၢ်သးဘိၣ်ဒီး
ဖိသုဂ်ဒ် သုအသိးတဖၣ်အဂီၢ်လီၤ။ အခဲအံၤ . . .
ပကွၢ်ထံ ဆိကမိၣ်ဒီး ဟ့ၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဒၣ်ထဲလၢ
ပုၤခး အိၣ်တၢ်တနီၤ ပုၤယုအိၣ်တၢ် တၢ်ဒီးတၢ်လၣ်လၢ . . .

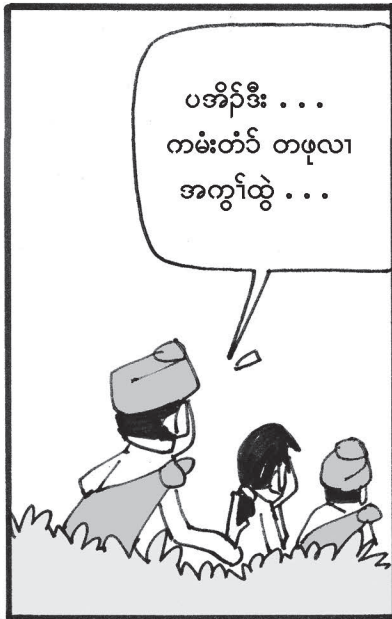

တၢ်လၢ အထွဲထီၣ်လၢ ပဟိၣ်ခိၣ်ဒီး
ပသုဂ်ပုဂ်တဖၣ်န့ၣ် . . . ပသုဒၣ်အီၤ
ထဲလၢ ပဒုသဝီအတၢ်မၤအိၣ်မၤအီၤ
ကျဲတဖၣ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ။

ပဟးဆဲးတၢ်သူတလၢကွံာ်အါန့ၢ်
ပကြးသူအီၤန့ၢ် မ့ၢ် ပမူပဒါ . . .
ဒ်သိးပကပၤယၢ်အီၤလၢ
ပုၤလၢခဲတစီၤ တဖၣ် အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ။

ပကြားဟံးန့ၢ်ထဲဒၣ်တၢ်လၢ
ပလိၣ်ဘၣ်နီၣ်နီၣ်တဖၣ်
ဒ် . . . ဖံဖုမၤတ့ၢ်ဝဲ
အသိးန့ၢ်လီၤ။

ပအိၣ်ဒီး . . .
ကမံးတံၣ် တဖုလၢ
အကွၢ်ထွဲ . . .

. . . တၢ်သိၣ်တၢ်သီ
လၢ တၢ်ကဟုကယၢ်
ပသ့ၣ်ပှၢ်အံၤ အဝီၢ်လီၤ။

ဒ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ
အိၣ်ဝဲအသိး . . .
သ့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဘိတဖၣ်
ကဘၣ်ကျိအိၤဒၣ်
. . .

. . . ထဲလၢ တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်လၢ
ဒုသဝီအဝီၢ်ဒီး . . . ဟံၣ်ယီၤဒုၣ်ထၢ
အသိတဖၣ်အဝီၢ်လီၤ။

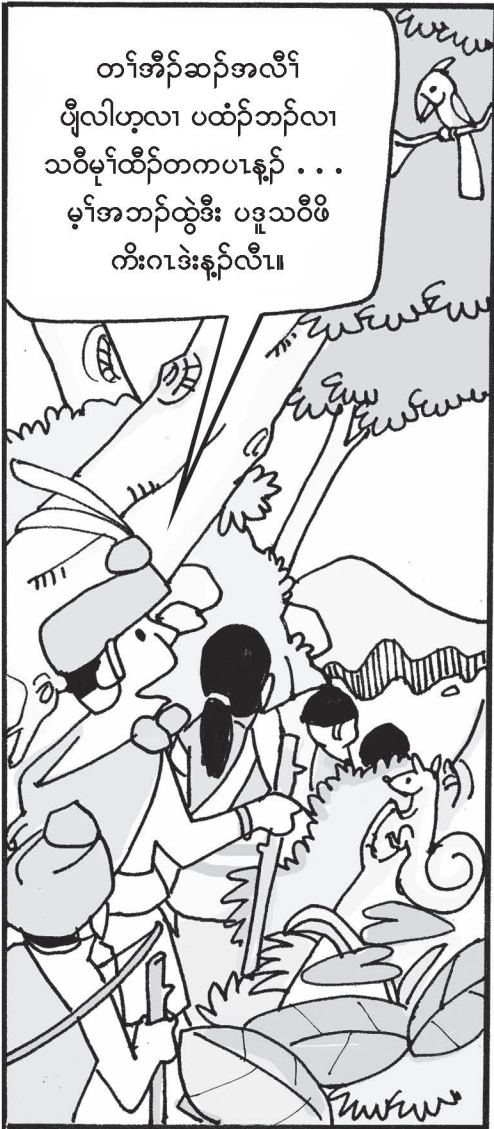
ဒုဖိသဝီဖိတဖၣ် အလီၢ်မ့ၢ်အိၣ်လၢ
ကကျိကွံာ် သ့ၣ်မ့ၢ်တဖၣ်န့ၢ်ဒီး . . .
တချုးအမၤဝဲန့ၢ် . . . ကဘၣ်ဟံးန့ၢ်
ဆိတၢ်ပျဲလၢ ကမံးတံၣ်အိၣ်န့ၢ်လီၤ။

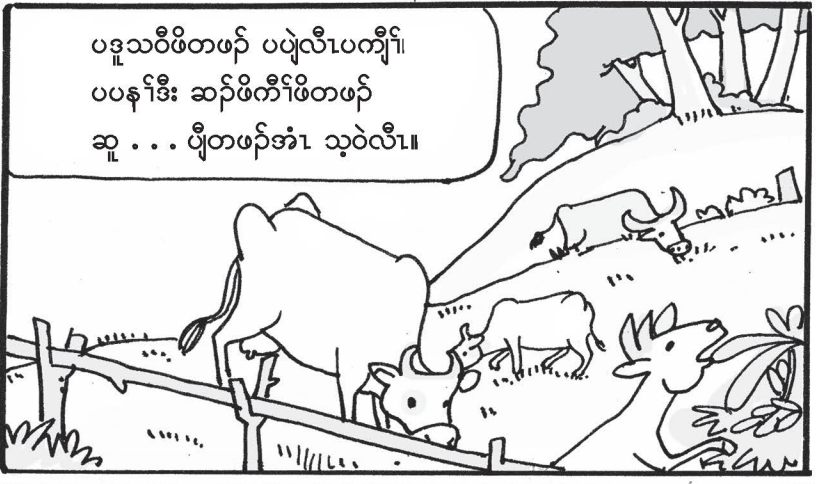
ဒူသီသီတဖန် ကဒီးန့ၣ်ဘၣ်
သ့ၣ်မုၢ်တဖန်လၢ သ့ၣ်ပှၢ်လၢ
ပပံၣ်ကီၤအီၤတဖန်၊
သ့ၣ်ဒဲထဲလၢ အဒီးန့ၣ်ဘၣ်
တၢ်ပျဲလၢ . . .
ကမ်းတံၣ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ။

မုၢ်တၢ်လၢ . . .
ပစူးကါအီၤသ့လၢ ပပၤယၢ်
အီၤဒီး . . .
လၢ အဘၣ်ထွဲဒီးပှၤ
ဒဲသ့ၣ်ပှၢ်လၢ ပပံၣ်ကီၤ
အီၤအံၤန့ၢ် အိၣ်ဒဲတမံၤမံၤဧါ။

တၢ်အိၣ်ဆၣ်အလီၢ်
ပျီလါဟ့ၣ်လၢ ပထံၣ်ဘၣ်လၢ
သဝီမုၢ်ထီၣ်တကပၤန့ၣ် . . .
မုၢ်အဘၣ်ထွဲဒီး ပဒူသီသီ
ကိးဂၤဒဲးန့ၣ်လီၤ။

ပဒူသီသီတဖန် ပပျဲလီၤပကျိၢ်၊
ပပန့ၢ်ဒီး ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတဖန်
ဆူ . . . ပျီတဖန်အံၤ သ့ဝဲလီၤ။

ခဲအံၤ . . .
ပကလဲၤလီၤသကိးဆူ
ခူးအပူၤမီၤ။

ကွက်တဘီ . . . ဖိမှိဖိခွါသုဉ်ဇ။ တင်လိာ်အံၤ
မှိတင် လိာ်လၢ . . . ပတပင်ကီၤအံၤလၢ
ပတင်အိဉ်အဂီၢ်လီၤ။

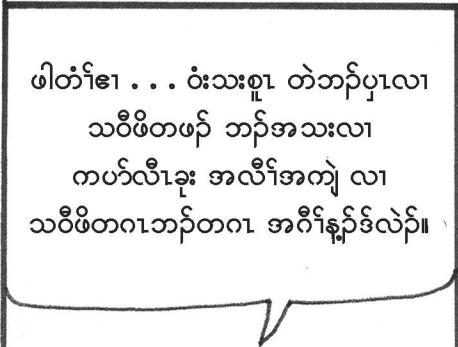

ဖဲပသးစၢ်ဒဲးအခါ . . .
ခုးအလိာ်အံၤ မှိဝဲတင်လိာ်လၢ
သုဉ်ပှါလၢ ပှါပင်ကီၤအံၤ
အလိာ်လီၤ။

ဘဉ်ဆဉ်မှိလၢ
ဒူဖိသဝီဖိအနီဉ်ဂံၢ်အါထီဉ်ဝဲ။

. . .
ဒူဖိသ ဝီဖိအသီတဖဉ်
ဟဲတုၤဝဲအယိ ပဘဉ်မၤလဲာ်ထီဉ်
ခုး အလိာ်တုၤတင်လိာ်အံၤ
ဒဲးအကြးဝဲဘဉ်ဝဲန့ဉ်လီၤ။

ဖါတံၢ်ဇ။ . . . ဝံးသးစူၤ တဲဘဉ်ပှါလၢ
သဝီဖိတဖဉ် ဘဉ်အသးလၢ
ကပံာ်လီၤခုး အလိာ်အကျဲ လၢ
သဝီဖိတဂၤဘဉ်တဂၤ အဂီၢ်န့ဉ်ဒဲးလဲဉ်။

ညီန့ဉ်န့ဉ် . . . ပယုထၢ ခုးအလိာ်လၢ
အဘဉ်တင်ဆိကတီၢ် တင်ဖဲးခုးလၢ အအိဉ်နွံန့ဉ်ဆူ
အနံဉ်တဆံ တဖဉ်န့ဉ်လီၤ။

ဖဲန့ၣ် . . . ပဟ့ၣ်နီၤဟီၣ်ခိၣ်အကဝီၤအလဲၣ်
ဒုကမ့ၢ်ဒိ အဒ့ၣ်ဖိထာဖိ အနီၣ်ဝံၣ်အိၣ်ဝဲ
အသိးလီၤ။ . . . ဖဲအိၣ်ခူးကအိၣ်ခဲန့ၣ်ဝံၣ်ဒီး
ဆိကတီၢ်ဝဲလီၤ။

သဝီဖိတဖၣ် . . .
ယုန့ၣ်ကဒီး တၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲ
လၢ ကဖဲခူးအဂီၢ်လၢ . . .
ခူးအလီၢ်လံၤတဖၣ်အကျါ
န့ၣ်လီၤ။

ခူးအလီၢ်လၢ . . .
ပှၤမၤတ့ၢ်လံၤအီၤန့ၣ် ပှၤဆိ
ကတီၢ်ကွံၣ်အီၤ ပၤလၢ
နွံန့ၣ်တုၤ အန့ၣ်တဆံအတီၢ်
ပှၤန့ၣ်လီၤ။

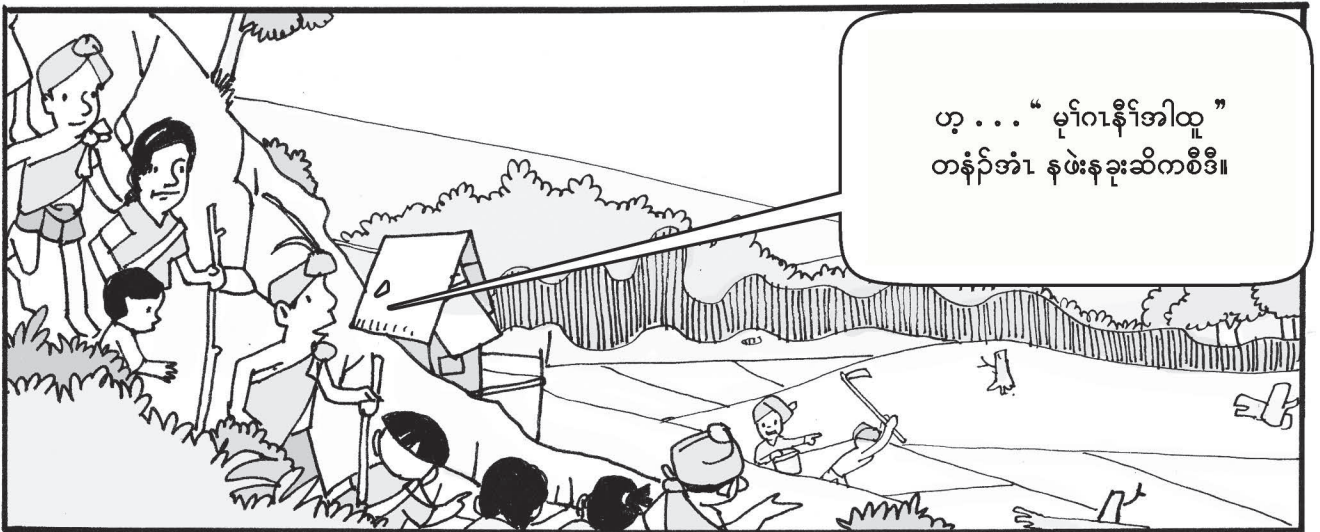
ဘၣ်မနုၤအယိ
ပဘၣ်ဆိကတီၢ်ဟ်
ခူးအလီၢ်န့ၣ်လဲၣ်။

ပဆိကတီၢ်ဟ်အီၤန့ၣ် . . . မ့ၢ်ဒိသိး
ဟီၣ်ခိၣ် အညုၣ်လၢခူးအပှၤ ပကဒီးန့ၣ်
ဘၣ်က့ၤပဝဲ . . . လၢလၢပှဲၤပှဲၤ။ ဒိသိး
ပကသုဘၣ်အီၤလၢခဲတဘျီ ဖဲပဖဲခူး
မၤသံၣ်အခါန့ၣ်လီၤ။

ကသုန်ထိုင်ဝဲအါအါ ဒီးဖဲဆိကတီၢ်အါခါ
 သုန်မုၢ် သုန်ဘိတဖၣ် ကမဲထိုင်ကဒီးဒီး
 ကဟ့ၣ်ထိုင်တၢ်အိၣ် တၢ်အိၣ်အါအါလါ
 ပဂီၢ်ဒီး ပဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ။

ဟ့ . . . “ မုၢ်ဂၤနီၣ်အါထူ ”
 တနံၣ်အံၤ နဖဲန့ၣ်ဆိကစီဒီး။

မုၢ်လီၤ . . . အတံၤ။
 လါအပူၤကွံာ်စ့ၤသီန့ၣ် ယဝၤထံၣ်
 ထိုင်တဖၣ် ယူၤဝဲဆူ
 မုၢ်န့ၣ်တကပၤလီၤ။ စံးဝဲလါ . . .

ကလံၤဟဲအူ ဝဲလါကလံၤထံး
 မုၢ်န့ၣ် ဆူကလံၤစံးမုၢ်ထိုင်
 တကပၤအယိ ပဒီးကွံာ်လၢ်
 မုၢ်တၢ်ကစူၤဆိခါ အယိလီၤ။

နကသုန်အိၣ်
 ဖျးအိၣ်တၢ်မနုၤလဲၣ်။

စးထီၣ်လၢ အပူၤကွၢ်အနံၣ်န့ၣ် . . .
ယဟ်ဖျိၣ် ယးတၢ်အချဲတဖၣ်လၢ
အမ့ၢ်ဘုခု၊ ဟုသး၊ နွံၣ်တခူ တၢ်ဆၢဒီး
ထံလျှၣ်သၢ်တဖၣ်၊ . . .

အယီ . . .
ယကသျှၣ်တၢ် တဖၣ်
န့ၣ်လၢ ယခုးပူၤလီၤ။

ယဆၢမ့ၢ်လၢလၢ
နကကူးဘၣ်က့ၤအီၤ
အါအါဂီၢ်ဂီၢ်လီၤ။

အခဲအံၤ . . . တၢ်ဆၢကတီၢ်တအိၣ်လၢ၊ဘၣ်။
ပကက့ၤဆူသဝီပူၤ . . . တနုၤညါအံၤ၊ ပကတဲန့ၣ်
သုဘၣ်ယးဒီး ပစံာ်ပပွဲၤအဂ့ၢ်ဒီး ပအိၣ်ပဆိးအလီၢ်၊
ပနီၢ်ကစၢ် အတၢ်တိၣ်တၢ်ကျဲၤအဂ့ၢ်တဖၣ်လီၤ။

တမ့ၢ်ဒ်သိးဒီး တၢ်လၢပတဲတုၢ်
တနံၤအံၤလၢ အဘၣ်ယးဒီး
ပူၤအါဂၤအဟီၣ်ခိၣ်အသိးဘၣ်။ မ့ၢ်ဒ်
စံာ်ပျီဒီး ဟံၣ်တဖၣ် လၢအမ့ၢ်
သုဒျှၣ်ဖိထၢဖိ အတၢ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ။

လၢတၢ်န့ၣ်အယီ
ပကစံးလၢ ပဟံၣ်
ပယီ ပစံာ်ပပျီအံၤ . .

. . .
ပမၤအီၤဖဲဒ်ပသးသ့၊
ပဆါကွၢ်အီၤ သ့န့ၣ်ဧါ။ . .

ဖိခွါဧါ . . . ယကစံး
ဆၢယဲလၢ မ့ၢ် ဒီး တမ့ၢ်
စ့ၢ်ကီးဘၣ်န့ၣ်လီၤ။

မု်းတံးတၢ်န့ၣ် . . . နစံာ်နပျီ
နဟံာ်နယီၣ်န့ၣ် နဟ့ၣ်လီၤ
အီၤသ့ . . . မု်းတမ့ၢ်
နဆါအီၤသ့ဆူ နဒုၣ်ဖိထာ်ဖိ
မ့တမ့ၢ် ပုၤဒုၣ် ဖိထာ်ဖိ
အဂၤလၢ အအိၣ်လၢ
...

သဝီပူၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ။
ဘၣ်ဆၣ် တၢ်လၢယစံးတမ့ၢ်-
ဘၣ်န့ၣ် ဒ်ပဒူသဝီ အိၣ်ဒီး
အတၢ်သိၣ်တၢ်သီဒၣ်ဝဲအသိး
တဟ့ၣ်တၢ်ခွဲး တၢ်ယာ်ဆူ . . .

ပုၤကဆါလီၤကွံာ် အလီၢ်
အကျဲ ဆူ ပုၤလၢအတမ့ၢ်သဝီဖိ
တဖၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ။

ဘၣ်မနုၤလၢ ပဆါလီၤကွံာ်
ပဟီၣ်ခိၣ်ဒၣ်ပတစၢ်န့ၣ်
ဆူ . . . ပုၤလၢအတမ့ၢ်
ပဒူပသဝီဖိ တသ့ဘၣ်
န့ၣ်လဲၣ်။

ဂ့ၤလဲ . . . မု်းလၢ ပလိၣ်ဘၣ် တၢ်ဟံးယာ်ပၤယာ်
ပဟီၣ် ခိၣ်ကဝီၤလၢ ပဖိပလံၤဆူညါတစီၤအဂီၢ်
အယီၤလီၤ။ မု်းဝဲသ့ၣ်စၢ်သးဘီၣ်ဒ် သုဝဲအသိးလီၤ။

ဖိမုၢ်ဖိခွါသ့ၣ်ဒါ . . . ဒ်သိးသုကဖံးတၢ်
ကမၤကဒီးဆူညါ လၢ ဒူသဝီအတၢ်ဂ့ၤထီၣ်
ပသီထီၣ်လၢ ပတၢ်အိၣ်မူအကျါ အကျဲအဂီၢ်လီၤ။

ပျှအိန်ဝဲလော ယဒူသဝီအခိန်
အယာတဖန်အဝီတခီ
မှ်ဒ်လဲန်။ . . .

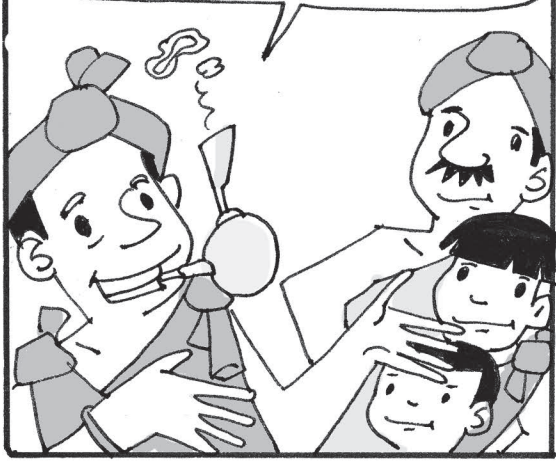
အဝဲသုန်အတန်ပာဆျာ
အတန်ရဲၤတန်ကျဲၤ
ဘန်ဃးဒီး ဟိန်ခိန်ကဝီၤ
ဒီး တန်အပီးအလိတဖန်
အံၤ မှ်တန်ဒ်သီးသီးဒီး
ပျှစုာ်ကီးဧါ။ . . .

တန်သီးသီး လီၤတံၢ်လီၤဆဲးဘန်၊
ဘန်ဆန် ပအိန်ဒီး တန်ရဲန်တံၢ်
ကျဲၤလီၤ။ တန်သိန်တံၢ်သီးဒီး တန်စုာ်
တန်နန် ဒ်သီးလိာ်အသးကစီဒီးလီၤ။

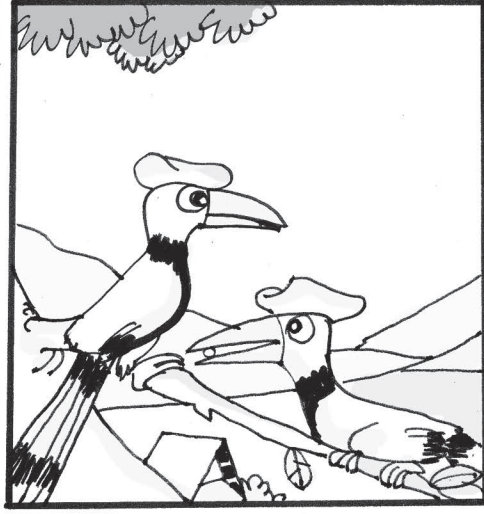
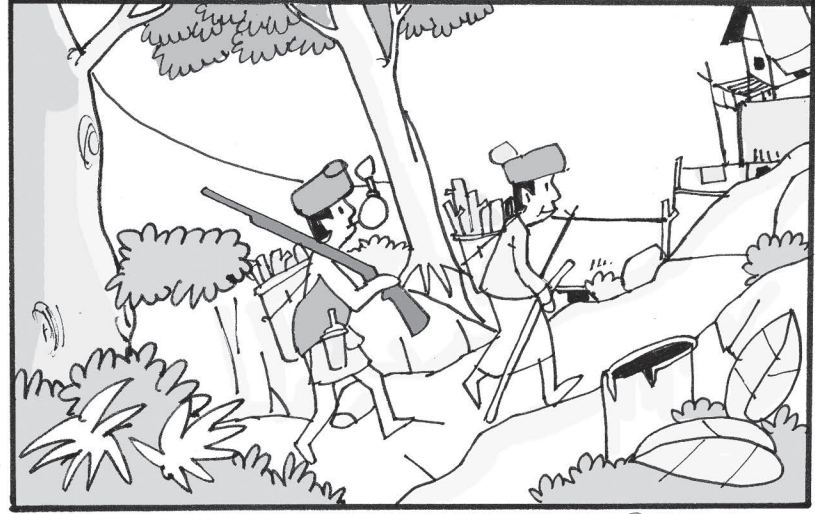
အခဲအံၤ၊ ဖိလံၤသုန်ဧါ . . . ပဟိန်ခိန်၊
ပကဝီၤ ဒီး ပတန်နုန်သါ ပတန်အိန်မူ ဆူညါ
အဝုာ်အကျိၤ၊ ပတန်ဆဲးတံၢ်လော ဒီးတံၢ်ပာ
တံၢ်ဆျာ အကျဲတဖန် အကါခိန်ထဲသီးလဲန်နုန်
သုသုန်ညါလဲ တမှ်ဘန်ဧါ။ . . .

မှ် ပသုန်ညါလဲလော . . .
ပကဘန်ကဟုကယာ်ဒီးပာယာ်
ပဟိန်ခိန်, ပဟိန်ခိန်ကဝီၤ
တဖန်အံၤ မှ် ပပျာတလုာ်လော
အအိန်လော ပဒူသဝီအပျှဒီး . .

. . . ပဒူသဝီ
အခိန်အယာတဖန်
အမူအဒါနုန်လီၤ။

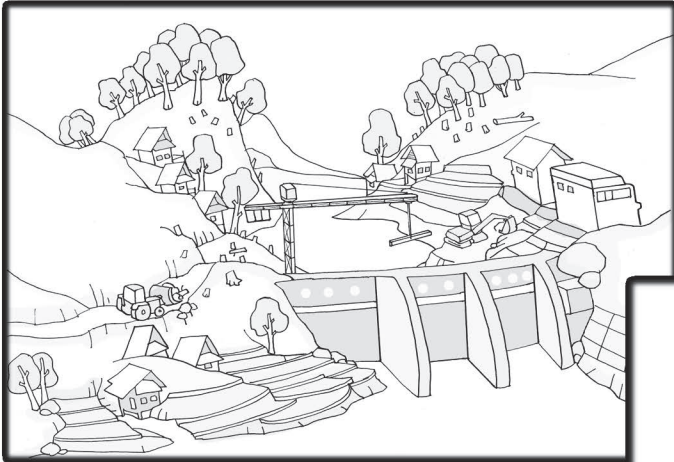

ပှၤလၢအဘၣ်ဃးဒီး တၢ်လီၢ်လီၤဆိတတီၤ ဒီး တမ့ၢ်အဟဲလၢ တၢ်လီၢ်အဂၤဘၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ် တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်အိၣ်ဝဲၤ
ဒီး တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်အံၤ ဘၣ်တၢ်ဟံးဂၤဟံးကျၢၤအီၤလၢ ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘၣ်စၢဖျိၣ် အတၢ်ကရၢကရိ (UNDRIP) လံၤန့ၣ်လီၤ။

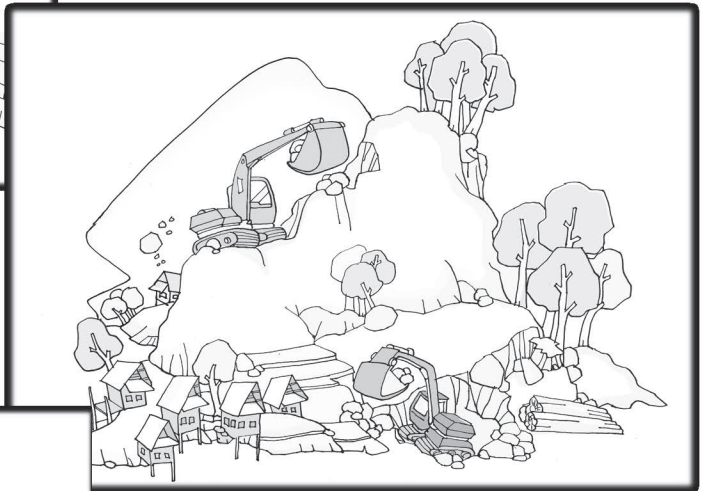

ထံဖိကိာ်ဖိ ဒ်သီးအံၤတဖၣ် မ့ၢ်ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီး တၢ်ဂ့ၢ်တမံၤမံၤန့ၣ်ဒီး ကလိာ်ဘၣ်ဝဲတၢ်ဟ့ၣ်
 ကျဲာ် တၢ်မၤစၢၤလၢ သဘျုး မၤဆိဒီး ဒုးသ့ၣ်ညါ (FPIC) အကရၢကရိအံၤန့ၣ်လီၤ။

တၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ် အတၢ်တိာ်တၢ်ကျဲၤ
 အတၢ်မၤ အဒိၣ်အမ့ၢ်တဖၣ်

တၢ်ဖဲးတၢ်မၤလီၢ်လၢ အထူးထီၣ်တၢ်လၢ
 အလုၢ်အပူၤ အိၣ်တဖၣ်

တၢ်ကွၢ်ကတဲာ်ကတီၢ် တၢ်လၢထံ
 ဖိကိာ်ဖိဟးကသ့ၣ် အလီၢ်

တၢ်တိာ်တၢ်ကျဲၤဘၣ်ဃးဒီး တၢ်သ့ၣ်
 တၢ်ဖျးအဒိၣ်အမ့ၢ်တဖၣ် အတၢ်ဖဲးတၢ်မၤ

ဟိတ်ခိန်ဒီဘုန်စာဖိုင် အတင်ကရါကရိ (UNDRIP)

ပှၤထူလံၤဖိတဖၣ်အံၤဒီး အစံၣ်အပဲၤ၊ အဟိတ်ခိန်ကဝီၤဒီး အတင်အိၣ်တၢ်ယၤတဖၣ်

နီၣ်ဂံၣ် (၂၅) - ပှၤထူလံၤဖိတဖၣ်အံၤ ဒ်အလုၢ်အလၢ်အိၣ်ဝဲအသိး အိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၤလၢ ကဟံးယၢ်ကွၢ်ထွဲ ပှၤယၢ်အစံၣ်အပဲၤ၊ အဟိတ်ခိန်ကဝီၤ ထံကျိထံကွၢ် ပီၣ်လဲၣ်ပီၣ်တြီၤဒီး တၢ်အိၣ်တၢ်ယၤတဖၣ်လၢ အအိၣ်လၢအပူၤတဖၣ် သ့ဝဲဒီး ဟ့ၣ်ဒီဟ့ၣ်နီၤလီၤဝဲဆူ ဖိစိၤလံၤစိၤတဖၣ် သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ။

နီၣ်ဂံၣ် (၂၆) - (က) ပှၤထူလံၤဖိတဖၣ်အံၤ ဒ်အလုၢ်အလၢ်အိၣ်ဝဲအသိး စံၣ်ပဲၤ၊ ဟိတ်ခိန်ကဝီၤ တၢ်အိၣ်တၢ်ယၤတဖၣ် အအိၣ်လၢအပူၤတဖၣ်န့ၣ် မ့ၢ် အကစၢ်အတၢ်အယိ အိၣ်ဆိးဖံးမၤ သူအီၤသ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ။

(ခ) ပှၤထူလံၤဖိတဖၣ်န့ၣ် စံၣ်ပဲၤ၊ ဟိတ်ခိန်ကဝီၤဒီး တၢ်အိၣ်တၢ်ယၤတဖၣ်လၢ အအိၣ်လၢအပူၤတဖၣ် လၢအမၤန့ၣ်ဝဲ ဒ်တၢ်လုၢ်တၢ် လၢအိၣ်ဝဲအသိးန့ၣ်အိၣ်ဝဲဒီး တၢ်ခွဲးတၢ်ယၤလၢ ကဟံးယၢ်ဝဲ၊ ကသူဘၣ်ဝဲ၊ မၤဂုၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ် ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်ဝဲဒီး ပှၤယၢ် အံးထွဲကွၢ်ထွဲဝဲသ့န့ၣ်လီၤ။

(ဂ) ပှၤထူလံၤဖိတဖၣ်အဂီၢ် ထံကီၢ်တဖၣ် ကဘၣ်ဟ့ၣ်လံၣ်အုၣ်အသး တၢ်ပျဲဘၣ်ယးဒီး စံၣ်ပဲၤဟိတ်ခိန်ကဝီၤဒီး တၢ်ထူးတၢ်တီၤ တဖၣ်အံၤ မ့ၢ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်အယိ သ့ဝဲမၤဂုၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်ဝဲ ဖဲအသးသ့ ဒ်တၢ်လုၢ်တၢ်လၢအိၣ်ဝဲအသိးန့ၣ်လီၤ။

နီၣ်ဂံၣ် (၁၀) - ပထံကီၢ်တဖၣ် ကဘၣ်ဟ့ၣ်လံၣ်အုၣ်အသး ဒ်တၢ်ဘျါအသိး ဆူပှၤထူလံၤဖိတဖၣ်အအိၣ်လၢ အမ့ၢ်စံၣ်ပဲၤဒီး ဟိတ်ခိန်ကဝီၤ မ့ၢ်အဝဲသ့ၣ် အတၢ်အယိ သ့အီၤသ့ မၤဂုၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်အီၤ ဖဲအသးအိၣ်အသိး သ့ဝဲဒ် တၢ်လုၢ်တၢ်လၢအိၣ်ဝဲအသိးန့ၣ်လီၤ။ ပှၤထူလံၤဖိတဖၣ်အံၤ ပှၤတဘၣ် မၤဆူၣ်မၤန့ၣ်အီၤဒ်သိး ကဘၣ်သ့အလီၢ်အကျဲဘၣ်။ မ့တမ့ၢ်လၢ တၢ်တဲဆိးဒုးသ့ၣ်ညါဆိဘၣ်အီၤ။ အနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲဘၣ်အသး၊ အပှၤကလုၢ်တဖၣ် ဘၣ်အသးလၢ တၢ်ဂုၢ်တၢ်ကျိအံၤ၊ တၢ်မၤန့ၢ်ကျဲၣ်စု မ့တမ့ၢ် တၢ်တမံၤမံၤလၢ အကြးဝဲဘၣ်ဝဲ၊ ဒီးသးမံဝဲလၢ တၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲလၢ အကအိၣ်ကဆိး က့ၤဝဲတဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်ဒီး တဘၣ်တၢ်သ့လီၢ်သ့ကျဲ အီၤဘၣ်လီၤ။

နီၣ်ဂံၣ် (၈) - ၁။ ပှၤထူလံၤဖိတဖၣ်အံၤ အတၢ်ဆဲးတၢ်လၢ၊ အလုၢ်အလၢ် ဒီးအတၢ်စုၣ်တၢ်န့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် တဘၣ်တၢ်မၤယုၢ်ဆူၣ်အီၤလၢ ကလုၢ် အဂၤတဖၣ်ဘၣ် ဒီးတဘၣ်တၢ်တဲဟးဂီၤအီၤ စ့ၢ်ကီၢ်ဘၣ်လီၤ။

၂။ ထံကီၢ်တဖၣ် ကဘၣ်အိၣ်ဒီး တၢ်ကတဲၣ်ကတီၢ် တၢ်တိစၢ်မၤစၢ် နီၢ်နီၢ် လၢ ပှၤထူလံၤဖိတဖၣ်အဂီၢ် ဒ်လၢအံၤ အသိးလီၤ။

(က) ကယဲၢ်တၢ်ဖဲးတၢ်မၤဆူၣ်လၢ အအိၣ်ဒီးတၢ်ပညိၣ်လၢ ကမၤဟးဂီၢ် ပှၤထူလံၤဖိတဖၣ် အတၢ်တီၢ်တၢ်လီၤ၊ အတၢ်ဆဲးတၢ်လၢ၊ အလုၢ်အလၢ်ဒီး အတၢ်စုၣ်တၢ်န့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ် မ့ၢ်အိၣ်ဝဲလၢ ထံကီၢ်တဖၣ် ကဘၣ်မၤဘၣ်လီၤဘၣ်စးက့ၤဝဲန့ၣ်လီၤ။

(ခ) ကယဲၢ်တၢ်ဖဲးတၢ်မၤဆူၣ်လၢ အအိၣ်ဒီးတၢ်ပညိၣ်လၢ ကမၤဟးဂီၢ်ကွၢ် ပှၤထူလံၤဖိအတၢ်တဖၣ် ဒ်အမ့ၢ် စံၣ်ပဲၤ၊ ဟိတ်ခိန် ကဝီၤဒီး တၢ်အိၣ်တၢ်ယၤတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ် မ့ၢ်အိၣ်ဝဲလၢ ထံကီၢ်တဖၣ် ကပၣ်မၤဘၣ်လီၤဘၣ်စး က့ၤအီၤန့ၣ်လီၤ။

(ဂ) ကယဲၢ်တၢ်ဖဲးတၢ်မၤဆူၣ်လၢ အကမၤတၢ် တတီၤတလီၤ၊ တၢ်မၤအမၤသီ ပှၤထူလံၤဖိအခွဲးအယၢ် အဘၣ်ယးဒီး တၢ်သ့လီၢ် သ့ကျဲ အဂုၢ်အကျိတဖၣ်န့ၣ် မ့ၢ်အိၣ်ဝဲလၢ ထံကီၢ်တဖၣ် ကဘၣ်မၤဘၣ်လီၤဘၣ်စး သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ။

(ဃ) ကယဲၢ်တၢ်ဖဲးတၢ်မၤဆူၣ်လၢ အမၤဆူၣ် ပှၤထူလံၤဖိတဖၣ် ဒ်သိးအတၢ်ဆဲးတၢ်လၢ၊ တၢ်လုၢ်တၢ်လၢ၊ တၢ်စုၣ်တၢ်န့ၣ်တဖၣ် ကယါယုၢ်လိၣ်အသး လီၤဂၢ်လိၣ်အသးတဖၣ်အံၤ မ့ၢ်ထံကီၢ်အမူအဒါလၢ ကဘၣ်မၤဘၣ်လီၤဘၣ်စးက့ၤအီၤန့ၣ်လီၤ။

(င) ကယဲၢ်တၢ်ဖဲးတၢ်မၤဆူၣ်လၢ အထီၣ်ဂဲၤပှၤအသး ဒ်သိး ပှၤတကလုၢ်ဒီးတကလုၢ် ကကွၢ်တလီၤလိၣ်အသး၊ ကထီၣ်ဒါလိၣ်အ သးဒီး တၢ်သဘၣ်သဘၣ်တဖၣ် အသုတမၤအသးအဂီၢ်န့ၣ် ထံကီၢ်တဖၣ်ကဘၣ်န့ၣ်ကျဲဒီး ကြီၤယၢ်အီၤန့ၣ်လီၤ။

နီၣ်ဂံၣ် (၂၇) - ထံကီၢ်တဖၣ် ကဘၣ်မၤဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢ ပှၤထူလံၤဖိတဖၣ်အဂီၢ် ဒ်အမိၢ်လုၢ်ပၢ်လၢ၊ တၢ်ဆဲးတၢ်လၢ၊ တၢ်သိၣ်တၢ် ဘျါ အိၣ်ဝဲအသိးန့ၣ်လီၤ။ တၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ်အံၤ ကဘၣ်မ့ၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢ အဂ့ၤဝဲတြးဝဲဒီး အိၣ်ဒီးတၢ်သဘျီဒီး ကဘၣ်ပၣ်ဂၤပၣ်ကျၢ်က့ၤ ပှၤတဖၣ်အံၤ အစံၣ်အပဲၤ၊ အဟိတ်ခိန်ကဝီၤဒီး အတၢ်အိၣ်တၢ်ယၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ။

နီၣ်ဂံၣ် (၂၀) - (က) ပှၤထူလံၤဖိတဖၣ် ဒ်လုၢ်လၢအိၣ်အသိး စံၣ်ဧၤပျဲဧၤ၊ ဟိတ်ခိန်ကဝီၤ ဒီးတၢ်အိၣ်တၢ်ယၤတဖၣ်လၢ အမ့ၢ်အတၢ်တဖၣ်န့ၣ်၊ မ့တမ့ၢ်လၢ အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်အသးအယိဒီး ပှၤဟဲးဟဲးန့ၢ်ဆူၣ်အီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ၊ ပှၤလိးက့ၤန့ၢ် စ့ၤအယိ မ့ၢ်တဘၣ်အသးဘၣ်န့ၣ်ဒီး ဒ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ အိၣ်ဝဲလၢ အဝဲသ့ၣ် ကယုက့ၤဝဲအဂီၢ် တၢ်ခွဲးတၢ်ယၤအိၣ်ဝဲဒၣ်လီၤ။

(ခ) မ့တမ့ၢ်လၢ အဒီးန့ၢ်က့ၤ စံၣ်ဧၤပျဲဧၤ၊ ဟိတ်ခိန်ကဝီၤဒီး အတၢ်အိၣ်တၢ်ယၤဘၣ်ဒီး ပှၤထူလံၤဖိတဖၣ်အံၤ ဒ်အသးအိၣ်ဝဲအသိး တၢ်အိၣ်တၢ်ယၤလၢ အလီၤမၢ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၢ် ယုက့ၤဝဲစုလၢ အကြးဝဲဘၣ်ဝဲ သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ။

နီၣ်ဂံၣ် (၂၉) - (က) ပှၤထူလံၤဖိတဖၣ် အိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၤလၢ တၢ်ကွၢ်ဒီတဒၢ၊ ကဟုကယၢ် မၤကဲထီၣ်တၢ်၊ ထူးထီၣ်တၢ်အါအါဂီၢ်ဂီၢ်လၢ အစံၣ်ပဲၤ၊ အဟိတ်ခိန်ကဝီၤ ဒီးအတၢ်အိၣ်တၢ်ယၤလၢ အပူၤသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ။

(ခ) ထံကီၢ်တဖၣ် ကဘၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်၊ မၤကဲထီၣ် တၢ်မၤစၢ်ဆီၣ်ထွဲ အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲလၢ အဘၣ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်တဲၣ်ဖိး သဲးလၢ အမ့ၢ်တၢ်ဒီတဒၢ၊ ကဟုကယၢ်လၢ ပှၤထူလံၤဖိတဖၣ် အတၢ်အိၣ်တၢ်ယၤအဂီၢ်လၢ အတအိၣ်ဒီး တၢ်ကွၢ်မံၣ်ဒိၣ်ဆဲးအါစ့ၤတၢ်န့ၣ် ဘၣ်လီၤ။

(ဂ) ထံကီၢ်ကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်တိၣ်တၢ်တဲၣ်တူၤလီၤတီၢ်လီၤ၊ ဒ်သိးကမၤလီၤတံၢ်ဝဲလၢ တၢ်ပၣ်ဖျိၣ်ယၢ် မ့တမ့ၢ် စူးကွၢ် စုကဝဲ၊ တၢ်အပီးအလီၤလၢ အကမၤဆါ၊ မၤဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးဘၣ်ပှၤဂၤ တအိၣ်ဘၣ်ဝဲလၢ ပှၤထူလံၤဖိတဖၣ် အစံၣ်ပဲၤ၊ အဟိတ်ခိန်ကဝီၤဒီး အတၢ်အိၣ်တၢ်ယၤတဖၣ် အပူၤ၊ မ့တမ့ၢ်လၢ အဝဲသ့ၣ်အနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲ ဟ့ၣ်တၢ်ပျဲဒီး ဟ့ၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၤ အယိန့ၣ်ဘၣ်လီၤ။

တၢ်ကွၢ်ကၤ AIPP (အုၤရှၢၢ်ပှၤထူလံၤဖိကရၢၢ်) အဂ့ၢ်ဖုၣ်ကိၣ်

အုၤရှၢၢ်ပှၤထူလံၤဖိကရၢၢ် (AIPP) မ့ၢ်ကတိၤကရၢကရိတခါလၢဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အီၤလၢ ၁၉၈၈န့ၣ်လၢပှၤထူလံၤဖိအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ အိၣ်ထီၣ်အခါ နီၣ်တၢ်တၢ်ကျဲၤတခါလၢတၢ်ရိၣ်ဖျိၣ်ယူဖိဒီးတၢ်ဖိးသကိးမၤသကိးတၢ်အဂီၢ်လီၤ. AIPP ဒီသဒါဒီး သုးထီၣ်ပှၤထူလံၤဖိတဖၣ် အခွဲးအယၢ်ဒီး ပှၤကူ ပှၤကညီအခွဲးအယၢ်တဖၣ် န့ၣ်ဘၣ်တၢ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်တဖၣ်ဒီး တၢ်ဒီသဒါန့ၣ်ဘၣ်ယၢတဖၣ်ကအိၣ် စံၣ်အိၣ်ကျၢၤဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်ဒီးတၢ်ပၤဆှၢ ရဲၣ်ကျဲၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢအနံၣ် ၂၀အတီၢ်ပှၤ ကရၢအံၤ ဒုးဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါစံၣ်နီၤ ဘၣ်ယးဒီး ဝံၣ်ခိၣ်ထံးကမုၢ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အဂီၢ် ယထံလီၢ်ကီၢ်ပှၤ ဆူထံဂ့ၢ်ဂၤအပတီၢ်တၢ်တဲန့ၢ်ဒဲးတၢ်ဒီး တၢ်ဘျးစဲမၤယုၣ်မၤသကိးတၢ်အဂီၢ်. ဒီးတၢ်ဒုးဆူၣ်ထီၣ်တၢ်မၤသကိးတၢ်ဒီး ပှၤထူလံၤ ဖိကရၢကရိ ဆီၣ်ထွဲတမုၢ်သဘျတရၢတဖၣ်. AIPP ခၢၣ်စးကရၢတဖၣ်ဒီး တၢ်ကရၢကရိအဂၤတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အခဲအံၤ AIPP အိၣ်ဒီးကရၢဖိ ၄၇ ဂၤလၢအုၤရှၢၢ်ထံကီၢ် ၁၄ ကီၢ် အိၣ်ဒီးထံကီၢ်အပတီၢ်ကရၢကရိ ၁၄ခါ. ထံကီၢ်အက့အခါအပတီၢ်ကရၢကရိ ၁၅ခါဒီး ထံလီၢ်ကီၢ်ပှၤအပတီၢ် ကရၢကရိ ၁၈ ခါ န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်အံၤတဖၣ်အပူၤ ကရၢကရိ ၆ ခါ မ့ၢ်ပှၤထူလံၤဖိပိၣ်မုၢ်တရၢကရိတဖၣ်ဒီး ၄ခါ မ့ၢ်ပှၤထူလံၤဖိပှၤသးစၢ်ကရၢကရိ တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပတၢ်ထံၣ်စိ (Vision)

အုၤရှၢၢ်ပှၤထူလံၤဖိတဖၣ် စူးကါဝဲအဝဲသ့ၣ်အခွဲးအယၢ်တဖၣ်. ထူသန့အတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၤ လၢအဖျိအဖျါတဖၣ် လၢလၢပှၤပှၤဒီး အိၣ်ဒီးသကိးပဝံးဒီး၊ လၢဘၣ်ကတိၤလၢအမုၢ်အခုၣ်. အိၣ်ဒီးတၢ်တီၤတၢ်လီၤဒီး တၢ်တူၤသိးထံးထံးလိၣ်သး တခါ အပူၤအဝဲသ့ၣ်အတၢ်အိၣ်မူဆူညါဒီး အတၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီ ထီၣ်အဂီၢ်မၤဂ့ၢ် အါထီၣ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ပၤဆှၢကွၢ်ထွဲ အဟီၣ်ခိၣ်ကတိၤတဖၣ်. အဘိမုၢ်ကတိၤတဖၣ်ဒီး တၢ်အပီးအလီတဖၣ် အတၢ်မၤကျဲၤကျဲၤတဖၣ် ဒ်သိးကစိၣ်မုၢ်စိၣ် ဂဲၤထီၣ်အဂီၢ်လီၤ.

ပတၢ်ပညိၣ် (Mission)

AIPP ဒုးဆူၣ်ထီၣ်တၢ်ရိၣ်ဖျိၣ်ယူဖိဒီး တၢ်ဖိးသကိးမၤသကိး ဒီးအုၤရှၢၢ်ပှၤထူလံၤဖိအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ် ဒ်သိးကသုးထီၣ်ဒီး ဒီသဒါ အဝဲသ့ၣ်အခွဲး အယၢ်တဖၣ်. အထူသန့တဖၣ်ဒီး အတၢ်မ့ၢ်တၢ်တဖၣ်. ဒီးလၢ အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်ဒီး တၢ်စံၣ်ညိၣ်ပသီလၢက့ၤအသးဒၣ်ဝဲအဂီၢ် အဝဲသ့ၣ် အတၢ်သုးကျဲၤကွၢ်ထွဲ အတၢ်ပီးတၢ်လီၤအကျိၤအကျိၤ လၢအအိၣ်စံၣ်အိၣ်ကျၢၤတဖၣ်လီၤ.

ပဖိတၢ်တဖၣ်

- ကဒုးဆူၣ်ထီၣ် အုၤရှၢၢ်ပှၤထူလံၤဖိတဖၣ်အဂီၢ်အဘါ ဒ်သိးကသုးထီၣ်ဒီး ဒီသဒါအဝဲသ့ၣ်အပှၤကညီအခွဲးအယၢ်ဒီး တၢ်သဘျအဂ့ၢ် ခိၣ်သ့ၣ်ဒီး ကယုထီၣ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်သဲးစးတၢ်အဂီၢ်လီၤ. တူၣ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်မ့ၢ်တၢ်. အဇူၣ်အထၢအခွဲးအယၢ်တဖၣ်လၢ UNDRIP ဒုးဒီး ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘျး ပှၤကူပှၤကညီခွဲးယၢ်သဲးစးလံၣ်လဲၣ်အဂၤတဖၣ်အဂီၢ်။
- ကသ့ၣ်ထီၣ် အုၤရှၢၢ်ပှၤထူလံၤဖိတဖၣ်ရိၣ်ဖျိၣ်ယူဖိဒီး တၢ်ဖိးသကိးမၤသကိးတၢ်လၢလီၢ်ကတိၤဖးလဲၣ် ဒ်သိးကဒုးဆူၣ်ထီၣ်ပှၤထူလံၤဖိအတၢ် ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်အဂီၢ်။
- ကသုးထီၣ်ဒီး ကဒီသဒါန့ၣ်ဘၣ်ဒီးဘၣ်ကတိၤ အတၢ်အိၣ်ဂၢ်အိၣ်ကျၢၤ. ဒီးကဒုးမၤဂ့ၢ်အါထီၣ် ပှၤထူလံၤဖိအတၢ်ပီးတၢ်လီၤ အတၢ် ပၤတၢ်ဆှၢအကျိၤအကျိၤ လၢအအိၣ်စံၣ်ကျၢၤပၣ် ယုၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်အလုၢ်အလုၢ်အတၢ်သ့ၣ်ညါ. တၢ်ပၤယၢ်ကလုၢ်အတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်ဒီး တၢ်မူအကလုၢ်ကလုၢ် ဒီဖျိပၤဆှၢရဲၣ်ကျဲၤအဝဲသ့ၣ်အဟီၣ်ခိၣ်. ထံကီၢ်အလီၢ်ကတိၤဒီး အတၢ်ပီးတၢ်လီၤတဖၣ်လၢလၢပှၤပှၤအဂီၢ်။
- ကဒီးန့ၢ်ပှၤထူလံၤဖိတဖၣ် အတၢ်ပၤယုၣ်မၤသကိးတၢ်ဒီး ကဲန့ၢ်ခၢၣ်စးလၢလၢပှၤပှၤဒီး အိၣ်ဒီးအထူးအစီအဂီၢ်. လီၤဆီခိၣ်တၢ် ပှၤထူလံၤဖိအပိၣ်မုၢ်တဖၣ်ဒီး ပှၤသးစၢ်တဖၣ်လၢ အပတီၢ်ခဲလၢဝဲကပၣ်ယုၣ်မၤသကိးတၢ်လၢ တၢ်ဆှၢတဲၣ်တၢ်အပူၤအဂီၢ်။
- ကဒုးဆူၣ်ထီၣ်တၢ်ရိၣ်ဖျိၣ်ယူဖိဒီး တၢ်ဖိးသကိးမၤသကိးတၢ်လၢတၢ်ရဲလိၣ်မၤသကိးတၢ် တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအဂၤတဖၣ် ဒ်သိးကဒီးန့ၢ် တၢ်တီ တၢ်လီၤ. တၢ်ထံးထံးတူၤသိးလိၣ်သး. တၢ်မုၢ်တၢ်ပၤ. ကပၤလီၤအသးလၢတၢ်သဘျဒီး တၢ်တီတၢ်ကြၢ်အဂီၢ်။

အုၤရှၢၢ်ပှၤထူလံၤဖိကရၢၢ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ် - ပှၤကူပှၤကညီအခွဲးအယၢ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဒီး ကျဲၤသန့တၢ်ဝဲစၢၤတၢ်. တၢ်ဆဲးကျိးဒီးတၢ်ဂ့ၢ် ထီၣ်ပသီထီၣ်. တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ကတိၤပူၤတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်. န့ၣ်ဘၣ်ကတိၤ. ပှၤထူလံၤပိၣ်မုၢ်ပိၣ်မၤတဖၣ်. ကရၢကရိလၢအဒုးဆူၣ်ထီၣ်တဖၣ်။

အုၤရှၢၢ်ပှၤထူလံၤဖိကရၢၢ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်ပၤကဲတူၢ်လိၣ်ဒ်အမ့ၢ် NGO တခါ လၢပှၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်လီၤဆီအပတီၢ် ယုၣ်ဒီး UN မ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်ဒီးတၢ်ရဲ လိၣ်ကီၢ်ကး (ECOSOC) လီၤ. အဝဲမ့ၢ်စ့ၢ်ကီး ပှၤထီၣ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ကရၢကရိတခါလၢ ဘၣ်တၢ်ပၤကဲတူၢ်လိၣ်အီၤ လၢထံကီၢ်စၢ်ဖျိၣ်အတၢ်ကီၢ်တၢ် အိၣ်ဖျိၣ်ဒီးဘၣ် ဘၣ်ယးမူခိၣ်ကလံၤသီၣ်ဂီၤအတၢ်လဲလိၣ် (UNFCCC) တၢ်မူတၢ်မဲအကလုၢ်ကလုၢ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ဒီး (CBD) ဒီးဟီၣ်ခိၣ်တၢ်ကူၣ် ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်ကရၢကရိ (WIPO) န့ၣ်လီၤ.

အုၤရှၢၢ်ပှၤထူလံၤဖိကရၢၢ်မ့ၢ်စ့ၢ်ကီး ကရၢဖိတဖုလၢဟီၣ်ခိၣ်ခိၣ်ဘျးဟီၣ်ခိၣ်ကရၢဖျိၣ် (ILC) ဒီးဟီၣ်ခိၣ်ဖျၢၣ်န့ၣ်ဘၣ်ကတိၤတၢ်သ့ၣ်ထီၣ် (GEF) NGO အပၣ်ဘျးစဲန့ၣ်လီၤ.

The contents of this comic book may be reproduced and distributed for non-commercial purposes, if AIPP is notified and the authors and AIPP are acknowledged as the source.

Learn more about Indigenous Peoples Rights at: www.aippnet.org/ www.ccm.in.aippnet.org/www.iphrdefenders.net www.iva.aippnet.org

Printed By: AIPP printing pressCo.,Ltd

